M. TURHAN TAN'IN

Müessesemiz tarafından çıkarılan en son eserleri

Hurrem Sultan 150 Kr.
Kadın Avcısı 100 »
Tarihî Musahabeler 75 »
Tarihte Türkler için söylenen büyük sözler 25 »

— CUMHURİYET MATBAASI —

Cumhuriyet

17 nci yıl sayı: 5903

İSTANBUL — CAĞALOĞLU

Telgraf ve mektub adresi: Cumhuriyet, İstanbul - Posta kutusu: İstanbul No. 246
Telefon: Başmuharrir: 22366. Tahrir heyeti: 24298. İdare ve matbaa kısmı: 24299 - 24290

Perşembe 16 ikincikânun 1941

1941 yılı
RADYO ALMANAĞI

Üç senedenberi muntazaman çıkmakta olan ve herkesin alâkasını celbeden M. Ragıb Uluğ ve Orhan Salih Nur'un tertib ettikleri RADYO ALMANAĞI'nın

3 üncü yılı çıktı

Fiatı: 65 kuruştur.
Kanaat Kitabevi ve her kitabcıda bulunur

Ege'de tütün piyasası tanzime muhtac!

85 ten açılan fiatlar 50 kuruşa kabar düştü

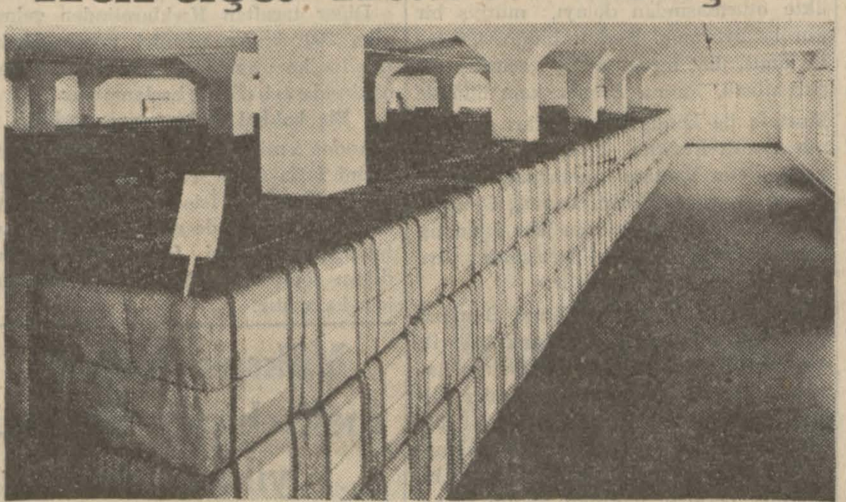

Denk yapılmış Türk tütünleri (Yazısı 3 üncü sahifede)

Balkanlıların Tesanüdü Zaruridir

Rusçuk nutkundan sonra biz bu tesanüdü artık kolayca ve kendiliğinden tahakkuk yoluna girmiş sayıyoruz. Bu sayede Balkanlılar artık yalnız yekdiğerinden emin olmakla kalmıyarak icabında yekdiğerine yardım etmeği vazife bilecek bir merhaleye geçmiş bulunuyorlar. Kim kime yardım edecek diye sormağa hacet bile yoktur. Hepsi bilâistisna her birine ve her biri cümlesine. Meselâ başı sıkılırsa Bulgaristana.

Yunanistanın muvaffak müdafaasile kendisine olduğu kadar diğer Balkanlılara da büyük bir hizmet ifa etmiş olduğunda artık kimsenin şüphesi kalmamıştır sanırız. Bazı büyük devletlerin niçin Balkan Antantına şiddetle muarız oldukları şimdi iyiden iyiye anlaşılmış bulunuyor: Aralarında yekdiğere yardım edici bağlar bulunmıyacak Balkan memleketlerini teker teker avlamak için. Hatta bu maksada yarayacağı için eğer elden gelirse Balkanlı milletleri yekdiğeri aleyhine tahrik ederek. Bu son şıkta bilhassa Bulgaristanın pek ziyade işe yarayacağı ümid olunuyor ve bu komşu memleket, gûya millî emellerinin tahakkuku temin olunacağı vaidlerile diğer Balkanlılar aleyhine tahrik olunmak isteniliyordu.

Bulgar Başvekili Profesör Filof'un Rusçuk nutkunda gördük ki Bulgaristan, dünyayı hercümerc etmek istidadındaki yeni buhranda haricî teşviklere alet olarak ateşe karışmanın kendisi gibi küçük bir memleket için en büyük felâket olacağını takdir etmiş ve elinden gelebilecek tedbirlerin küffesile bu harb ateşi dışında kalmanın lüzum ve ehemmiyetini takdir eylemiştir. Kendi noktai nazarından Bulgaristanın tahakkukunu istediği bazı emelleri olabilir. Bunu diğer Balkanlılar da bilmiyor değiller. Bizim kat'î kanaatimize göre Balkanlılar arasında hakikaten ufaktefek sayabileceğimiz ihtilâflar, nihayet gene kendileri arasında muslihane müzakerelerin kardeşçe anlaşmalarile hallolunabilecek aile meseleleridir. Eğer bu ihtilâflar büyük devletlerin bizi yekdiğerimiz aleyhine tahrik etmelerine vesile ittihaz olunur ve biz de böylelikle Balkanlara haricî müdahalelerin hulûlüne aletlik edersek işte o zaman hem kendimiz için, hem muhitimiz için felâketlerin en büyüğü meydan almış bulunur. Çünkü böyle yaptığımız takdirde Dimyata pirince giderken evdeki bulgurdan da olacağımızda şüphe yoktur. Hususile bu harbin totaliter cephe bakımından gün geçtikçe daha korkunc bir surette inkişaf eden sebeb ve gayeleri gözlerimiz önünde serilirken.

Münakaşaya tahammülü olmıyan hakikatler meyanına girmiştir ki bu sebeb ve gayelere göre küçük milletlerin hürriyet ve istiklâlleri artık tarihe karışmak lâzım gelen mefhumlar cümlesinden sayılmaktadır. Yakın zamanda yabancı işgali altına girmiş bazı memleketlerdeki tatbikat bu hususta herhangi bir şüpheye mahal bırakmamaktadır. Bulgaristan üç buçuk karış yeni toprak kazanacağım diye hürriyet ve istiklâlile birlikte bütün mevcudiyetini tehlikeye koymak ihtimali karşısında titremiştir. Biz vatanperverliğinden emin ve millî camia olarak pek çok meziyetlerine yakından vâkıf olduğumuz komşu memleketin bu temyizini lâyık olduğu büyük kıymetle takdir ettik, ve onda Balkanlılar arasındaki tesanüd zaruretinin en son ve en güzel misalini gördük.

Bu manzara karşısında Bulgar hürriyet ve istiklâlinin yalnız Bulgarlarca değil, biz Türklerce de ve diğer Balkanlı memleketlerce de icabında elbirliğile muhafaza olunacak bir kıymet olduğu hissinin gayriihtiyarî bir feveranla içimizden fırlayıp taştığını görüyoruz. Herhangi memleketin olduğu gibi Bulgaris-

YUNUS NADİ

[Arkası sahife 5, sütun 1 de]

İtalya sulh mu istiyecek?

Portekizden gelen haber

Faşist Meclisinin ekseriyeti böyle bir anlaşmaya taraftarmış!

Gizli müzakereleri, Veliahdin muzaheretile Grandi'nin idare edeceği söyleniyor

Londra 15 (a.a.) — İtalya sulh istiyor mu? News Chronicle gazetesinin Lizbon muhabiri Davit Scott tarafından gönderilen ve Portekize gelen haberlere göre büyük faşist meclisi azasının büyük bir kısmının sulh lehinde bir harekette bulunulmasına taraftar oldukla-

[Arkası sahife 5 sütun 6 da]

Garb çölü zaferinden levhalar: Sidi Barranide İngiliz bombardımanlarından sonra manzara ve İtalyanlardan iğtinam edilen tanklar

İngiltere ile sulha taraftar oldukları ve bunun için çalıştıkları söylen enlerden Mareşal Badoglio, Adliye Nazırı Grandi, Habeşistan Kral vekili Dük d'Aoste ve İtalyan Ve liahdi Prens Humberto

TIMES

Tass ajansının tekzibine hayret ediyor!

Finlandiyada serbest bırakmak pahasına

Almanya, ordularını Bulgaristana sokmak hakkını Sovyetlerden satın almış imiş!..

Londra 15 (a.a.) — Times'in siyasî muharriri Tass ajansının tekzibi hakkında şunları yazmaktadır:

«Sovyet gazetelerinin Almanya ile ticaret muahedesidni memnuniyetle karşıladıkları ayni gün, resmî Sovyet ajansı Tass, Alman propagandasının Rusya ve Balkanlara dair bazı noktalarını kısaca tekzib etti.

Bir hafta kadar oluyor ki Almanlar, ordularının Bulgaristana girmeleri hak-

(Arkası sahife 5 sütun 6 da)

Harb ve sulh gayeleri

«Evvelâ düşmanı mağlûb etmek; sonra da dünyaya sükûn vermek»

Londra 15 (a.a.) — Royterin diplomatik muhabiri yazıyor:

İngiltere hükûmetinden bir çok defa harb gayelerini bildirmesi istenmiştir. Yüksek mahfillerde, bu hususta «sulh gayeleri» kelimelerini kullanmak tercih edilmektedir.

[Arkası sahife 5, sütun 3 te]

İngiltereye dün hava akını yapılmadı

İngilizler Manş sahillerindeki Alman kıt'alarına da hücum ediyorlar

Londra 15 (a.a.) — İngiliz Hava ve Dahilî Emniyet Nezaretlerinin bu sabah neşrettikleri tebliğ:

Kaydedilecek bir şey yoktur.

Manş sahillerindeki siperlere hücum

Londra 15 (a.a.) — İngiliz matbuatı bugün de İngiliz hava kuvvetlerinin düşmana yaptığı gündüz ve gece hücumlarile meşgul olmaktadır:

Daily Telegraph diyor ki:

«İngiliz tayyareleri Pas de Calais sahilini süpürerek deniz kenarında siperlerde bulunan düşman kıt'alarını mitralyöz ateşi altına almaktadırlar. Gece bombardıman tayyareleri askerî hedeflere taarruza devam etmektedirler.

Tuna üzerindeki petrol iskelesine de hücum edildi

Dört gün arka arkaya İngiliz bom-

[Arkası sahife 5 sütun 1 de]

Bu nekadar çok muallim?

Rumanyaya bu isimle gelen Alman ordusu

Şimdiden 100 bin kişiyi geçti

General Antonesko'nun gizlice Berline gidip geldiği anlaşılıyor

Rumen Başvekili General Antonesko

(Ankara Radyo Gazetesi)

«— Rumanya Başvekili General Antonesko'nun Berline gideceğine dair verilen haber dün tekzib edilmişti. Halbuki bu gün alınan bir haberden, Generalin Berline gittiği ve bu sabah Bükreşe döndüğü öğrenilmiştir.

Diğer taraftan, Rumen - Macar münasebatı son derece gergin bir şekil almıştır. Bu gün gelen bir haberde, Rumanyanın umumi seferberlik ilân e-

[Arkası sahife 5 sütun 5 te]

"Nazilere zafer imkânı vermek hatadır,,

Nevyork Belediye Reisi: «Hürriyet sulha bile tercih edilmelidir» diyor

Nevyork 15 (a.a.) — Nevyork belediye reisi Newbold-Morris demiştir ki:

«— Hürriyet sulha bile tercih edilmelidir. Amerikalılar bu yolda ölmeğe hazır bulunmaktadırlar. 25 sene evvel Ruzvelt'in söylediğine benzer bir nutuk söylemiş olsaydı Almanyanın diplomatik mümessilleri bagajlarını hazırlarlardı. Fakat Alman mümessilleri henüz buradadırlar. Bunun bir tek sebebi vardır ve biz de bu sebebin neden ibaret olduğu-

[Arkası sahife 5, sütun 5 te]

TOBRUKTA

Dış müdafaa hatları sıkıştırılıyor

Mareşal Graziani-nin Romaya gittiği söyleniyor

Bardiadan kaçan İtalyan generalleri havadan takib edilerek yakalandı!

Londra 15 (a.a.) — Tobruk'un vaziyetinden bahseden Times gazetesinin Kahiredeki hususî muhabiri şöyle yazmaktadır:

«Bardia'da olduğu gibi Tobruk'un zaptı için de topçu ve keşif hareketlerile ihtimamlı bir surette hazırlanılmaktadır. İngiliz topçu kuvvetleri düşmanın müdafaa tertibatını tarassud edecek şekilde limana hâkim bir sırtta bulunmaktadırlar.

Tobruk'un müdafaa tertibatı Bardiaya nispetle hiç olmazsa üç kere daha mühimdir. Bunların muhafazası için daha büyük kuvvetlere ihtiyac vardır. Halbuki Tobruk'u müdafaa eden kuvvetlerin Bardia'daki kuvvetlerden daha az olduğu söylenmektedir. Libyadaki İtalyan kara ve hava kuvvetlerinin uğradıkları iki mağlûbiyetle meflûc bir hale geldikleri anlaşılmaktadır. İngiliz keşif tayyareleri Tobruk'un garbındaki yollarda hiç bir faaliyet görmemektedirler.»

[Arkası sahife 5 sütun 4 te]

HARB VAZİYETİ

Sicilya boğazında deniz harbi

Alman hava kuvvetlerine rağmen buralara da İngiliz donanmasının hâkim olduğuna delâlet eder

Denizlerde:

Birkaç gündenberi, Alman ve İtalyan harb tebliğleri Sicilya kanalında yani Akdenizin Sicilya adasile Tunus arasındaki kısmında bir deniz - hava muharebesinden bahsetmektedirler. 11 tarihli tebliğlerinde İtalyanlar, iki tayyare gemisine ve bir kruvazöre torpito tayyarelerile hücum ederek torpil isabet ettirdiklerini, bu hücumları yapan tayyarelerinin salimen üslerine döndüklerini söyledikten sonra, İtalyaya gelen Alman tayyarelerinin de ilk defa bu taarruza iştirak ettiklerini ve tayyare gemilerinden birine ve bir mubribe bombalar isabet ettirdiklerini ilâve etmişlerdi.

12 tarihli İtalyan tebliği, 10 ikincikânun günü, fecir vakti Sicilya kanalında devriye gezen iki İtalyan muhribinin mühim bir İngiliz deniz kuvvetine hücum ederek bir kruvazörü torpilleyip batırdıklarını ve iki İngiliz muhribinde yangın çıkardıklarını iddia ve İngiliz

[Arkası sahife 5, sütun 2 de]

Yunanlılar Tepedelen üzerine yürüyor

İtalyanlardan alınan tanklar kendi aleyhlerine kullanılmaktadır

Atina 15 (a.a.) — Yunan hükûmeti namına beyanatta bulunmağa mezun bir zat, dün akşam, şunları söylemiştir:

«— Küçük mikyasta İtalyan mukabil hücumları düşmana ağır zayiat verdirilerek tardedilmiştir. Yunanlılar tarafından alınan esirler içinde iki subay vardır. Pazartesi günü iğtinam edilen 4 tanktan üç tanesi derhal İtalyanlara karşı kullanılmıştır. Bir düşman tayyaresi mitralyöz ateşile düşürülmüştür.»

Yunanlılar Tepedelen üzerine yürüyorlar

Londra 15 (a.a.) — Times gazetesi Atina muhabirinden aldığı şu makaleyi neşretmektedir:

Klisuranın zaptından sonra İtalyanlara nefes aldırmıyan Yunanlılar bilhassa Klisura - Tepedelen mıntakasında ilerlemeğe devam etmektedirler. Birçok noktalardan kovulan düşmanın Tepede-

[Arkası sahife 5 sütun 3 te]

Yunanistanda yardım cemiyetine mensub genc kızlar, cepheye giden askerlere çiçek ve hediye veriyorlar

Gümrükteki mallar piyasaya çıkarılıyor

Ankara 15 (Telefonla) — Gümrüklerimizde bulunan mallardan ihtiyac nispetinde ithalât yapılabilmesi hakkındaki kararnamenin tatbikatına geçilmek üzeredir. Ne gibi mallar üzerinde bu kararın tatbik edileceği Ticaret Vekâletince tespit edilmiştir. Vekâletin tasvibine arzedilen bu mallara aid liste tasdik edilir edilmez tatbikata geçilecek ve gümrüklerdeki mallarını çekmeleri tüccara bildirilecektir. Muayyen müddet içinde gümrükten çekilmiyen mallar Ticaret Vekâletince çekilerek piyasaya arzolunacaktır.

Akdenizdeki muharebenin tafsilâtı

12 tanesi düşürülen Alman tayyareleri, vapur kafilelerinin gitmesine mâni olamadılar

Londra 15 (a.a.) — İtalyaya gönderilmiş olan ve pike taarruzlarında kullanılan Nazi bombardıman tayyareleri Yunaistana yardım gönderilmesine mâni olmak için yapılan bir teşebbüs esnasında İngiliz filosu tarafından hezimete uğratılmıştır. Nazi bombardıman tayyarelerinden hiç olmazsa on ikisi düşürülmüştür. Üç İngiliz gemisine isabet

[Arkası sahife 5 sütun 7 de]

Akdenizde bir deniz muharebesi

Birkaç söz

Zekânın tarifi

Geçenlerde vefat eden Fransız filozofu Bergson zekâyı «alet yapıcı aletler bulmak kabiliyeti» olarak tarif eder. Bu tarifin objektifile baktığımız zaman, zekâyı, muhtelif mahlûklar arasında nisbî bir keyfiyet unsuru olarak değil, fakat yalnız insanda bulunan, hatta onu diğer varlıklardan ayırd etmeğe yarayan bir mümeyyiz vasıf olarak mütalea etmeğe mecburuz. Kuşlar yuva yapar; arılar, bir kısmı uzviyetlerinde mevcud bir takım ham maddelerle, hendesî diyebileceğimiz muntazam petekler meydana getirirler; maymunların ve diğer bazı hayvanların da ara sıra alete benzer bir şeyler kullandıkları görülür. Daha mühimmi, hayvanlar arasında bir zekâ hierarchie'sini andırır haraketler de müşahede ederiz. «Köpek, tilki, at zekidir; öküz, inek ve kaz budaladır» deriz. Fakat hayvanlardaki o hareket tarzlarının hiç biri «alet yapıcı aletler bulmak kabiliyetine» müncer olamıyor. Petek, yuva, in, her halde alet yapıcı birer alet değildirler.

Halbuki en iptidaî insan cemiyetlerinde, en basit aletler bile başka aletler yapmaya yarayan şeylerdir. Bıçakla ok yapılır, yay yapılır, kutu, sandık ve her türlü mobilya yapılır; tekerlekle araba, değirmen, çıkrık ve şimdi aklıma gelmiyen daha bir sürü alet yapılır. Misalleri ilânihaye uzatmak kabildir.

Sayın filozof bu tarifile, ıstılah bakımından hâlâ anarşi içinde yüzen psikoloji ve sosyolojiye kıymetli bir yardımda bulunmuş oluyor. Zekânın tarifi bu şekilde klâsikleştiği takdirde, her iki ilim, birçok noktaları aydınlatacak kuvvetli bir projektör kazanacaklardır.

Bergson için muğlâk kafalı, çapraşık ifadeli diyenler, bir kelimeyi beş on manada kullandığını iddia edenler vardı. Belki kısmen haklıdırlar. Fakat şu tarif bile bütün muarızlarını onun hatırası önünde hürmetle eğilmeğe mecbur edecek kadar kuvvetli değil mi? Şairin meşhur mısraını biraz değiştirirsek bu suale evet diyebileceğiz galiba:

Maksud felsefe ise efkârı berceste kâfidir.

N.

Atinada neşredilen vesaik: 2

Davud Hoca meselesi patlak veriyor!

Bundan evvel Yunanistan ve Metaksas rejimi hakkında mütemadi medhiyeler yazan İtalyan matbuatında anî tebeddül...

Birdenbire Yunanistan aleyhine ağır neşriyat başladı

Romadaki Yunan elçisi, hükûmeti müteyakkız bulunmağa davet ettiği o gün, Yunanistanın Göricedeki viskonsolosu, birkaç satırlık bir haberle, elçinin endişelerini teyid etmişti. Beyaz kitabda, şu satırları okuyoruz:

23 ağustos 1940

«Arnavudluk Adliye Nazırı Cafer Upi, geçen pazartesi günü buraya geldi. Emin bir kaynaktan haber aldığıma göre, ziyaretinin sebebi, memleketi olan Ersekadaki fesad erbabile çeteler teşkil ederek, Koniça ve Kastorya mıntakalarında tethiş faaliyetinde bulunmaktır.»

Kimaryos

Davud Hoca meselesi ve diğer tahrikler

Hududlarda bu tahşidat ve çete faaliyetleri devam ettiği sırada, bir yandan da, Arnavud gazeteleri ve Stefani ajansı, havayı bulandırmağa çalışıyor, kendi kendini öldüren âdi bir mücrimin bu ölümüne Yunanlılar tarafından yapılmış bir cinayet süsü vererek bu vak'a etrafında gürültü koparıyordu. Atina ajansı, Arnavudca Tomori gazetesinde tefrika halinde yapılan bu neşriyatı topyekûn tekzib etmişti.

Bu arada, Davud Hoca meselesi de hâlâ devam ediyordu. Hariciye Nezareti müsteşarı, İtalyan elçisile bu mesele hakkında görüşmüş ve şu raporu vermişti.

27 ağustos 1940

«Bugün, İtalyan elçisi M. Grazzi ile görüştüğüm sırada, 13 ağustostaki mülâkatımız esnasında beyan ettiğim gibi, Davud Hocanın katlinden dolayı zan altında bulunan iki mevkufun İtalyaya iadesine, Yunan hükûmetinin amade bulunduğunu tekrar ettim. Bu şahıslar, haklarında tavkif müzekkeresi kesilmeden, gayrikanunî şekilde mevkuf tutulduklarından, iadelerinin ne zaman taleb edileceğini sordum.

İtalyan elçisi, iki güne kadar Romadan bu hususta bir iş'ar vaki olmadığı takdirde, talimat istemek üzere, resen hükûmetine telgraf çekeceği cevabını verdi.»

Müsteşarın bu raporunda mevzuu bahsettiği iade talebi, elçinin bu cevabına rağmen, Yunan Hariciye Nezaretine kat'iyyen tebliğ edilmemişti.

Diğer taraftan, Yunanistanın Roma elçisi, İtalya Hariciye Nezareti, Arnavudluk işleri müsteşarile yaptığı bir mülâkatı, Yunan Hariciye Nezaretine şu raporla bildiriyor:

27 ağustos 1940

«Arnavudluk işleri müsteşarı M. Benini ile, 7 ağustosta, yani, İtalyan matbuatının Yunanistan aleyhindeki neşriyata başlamasından ancak dört gün evvel görüştüğümü söylemeği faydalı buluyorum. Binaenaleyh, bu mülâkat esnasında, Arnavudluk işleri müsteşarının, Yunan - İtalyan münasebatının muhtelif başka sebeblerden dolayı gerginleştiğini bana haber verirken, Yunan - Arnavud münasebatı meselesinde son derece salâhiyettar olmasına rağmen bundan hiç bahsetmemesi manidardır. Bu hususta, Yunanistandan şikâyetler mevcud olduğunu ihsas bile etmemiştir. Bilâkis, M. Ciano'nun Arnavudluğa seyahati münasebetile Arnavudların yaptıkları iftirakçı tezahüratı mevzuu bahsettiğim zaman, M. Benini, bu hâdiseleri, Arnavud anasır hakkındaki vaziyetimizle alâkadar görmek şöyle dursun, bilâkis reddetmiş, «talebe tezahürleri» diye tavsif etmiş ve bunların tekzib edildiğine dair bana teminat vermiştir.

Yunanistan tarafından Çamurya Arnavudları üzerinde senelerdenberi yapılan tazyik, bu adamların nevmidisini azamî hadde getirdiği iddiasile, İtalyanın, matbuat vasıtasile, dört gün sonra «devamına imkân kalmıyan tahammülfersa bir vaziyet» diye tavsif ettiği bir halin mevcudiyetinden, 7 ağustosta, Arnavudluk işleri müsteşarı bihaber olamazdı. Arnavudluk müsteşarının bütün bunları bilmemesi keyfiyeti, itham sebebi olan vaziyetin hiçbir zaman mevcud olmadığına ve Yunanistan hakkındaki şikâyetlerin, İtalyan zimamdarlarının, itirafı imkânsız maksadlarına hâdim olmak üzere, son dakikada, beceriksizce tasni edildiğine ayrıca bir delildir.»

J. Politis

İtalyan gazetelerinin neşriyatı

Şimdi, gene Yunanistanın Roma elçisi tarafından, hükûmetine verilen ve İtalyanın Yunanistana karşı nasıl cephe aldığını, safha safha gösteren aşağıki mufassal raporu gözden geçirelim.

27 ağustos 1940

«Davud Hoca hâdisesine tekaddüm eden son haftalar zarfında, İtalyan matbuatının en salâhiyetli iki gazetesi olan Giornale d'İtalia ve Popolo d'İtalia, İngilizlerin, İtalyaya karşı yaptıkları harekât esnasında, gûya Yunan limanlarından istifade ettikleri iddiasını ileri sürmüşlerdi. Maamafih, bu şüphelere rağmen, İtalyan matbuatı, hoşnudsuzluk izhar etmekten veya musır gözükmekten içtinab ederek, İngiliz resmî tebliğlerini neşretmesini bile affetmedikleri Yugoslavya hakkında olduğu gibi, bize karşı da nispeten dürüşt davranıyordu. İtalyan gazeteleri, bilâkis, Yunan hükûmetinin resmî vaziyetinden memnun görünüyor ve İtalyan efkârı umumiyesinde, Almanya ile İtalyanın kazandıkları büyük askerî muvaffakiyetlerden sonra, Yunan siyasetinin, artık, nazarlarını mihvere her gün biraz daha fazla tevcih ettiği intibaını, uyandırmağa çalışıyordu.

İtalyan matbuatı, 4 ağustos yıldönümü münasebatile, hüsnü zannını daha açıkça göstermiş, ondan evvelki iki yıldönümünde muhafaza ettiği mutlak sükût hilâfına, Stefani ajansının, Yunan millî hükûmetinin eseri hakkındaki takdirkâr mütaleasını neşretmiştir. Bundan başka, Roma radyosu yunanca neşriyatına o gün bir hitabe ilâve ederek Metaksas rejimini selâmlamış ve bu hitabede, yalnız millî hükûmetimizin büyük icraatı ve Başvekilimizin siyasî meziyetleri üzerinde ısrar etmekle kalmamış, M. Metaksas sayesinde, Yunanistanın mihver havasına ve alelûmum yeni Avrupa havasına dahil olmuş bulunduğunu da söylemiştir.

Anî dönüş

Fakat, bundan yedi gün sonra, Davud Hoca meselesi ve millî hükûmetin İngiliz dostluğu münasebetile, memleketimize karşı o şiddetli neşriyat başlamış bulunuyordu. Bu anî dönüş, İtalyan siyasetinin tezahürlerinde alışılmış bir hal olmakla beraber, bizzat İtalyan efkârı umumiyesini az çok şaşırtmıştı. Çünkü, İtalyanlar, hükûmetlerinin Balkanlarda bir harekete geçeceğini tahmin etmekle beraber, bu hareketin, İtalyan matbuatı tarafından hakkında müteaddid defalar hoşnudsuzluk izhar edilen Yugoslavyaya müteveccih olacağına intizar ediyorlardı.

Bu neşriyatı tarih sırasile gözden geçirmeği, İtalyan mücadelesinin metodları ve muhtelif safhaları hakkında daha iyi fikir edinmek imkânını vereceği için, muvafık bulurum.

Uydurma isnadlar

11 ağustos 1940

İtalyan radyo istasyonu, gece neşriyatında, Stefani ajansının Tiran mahrecli bir tebliğile ilk alarm işaretini vermiştir. Bu tebliğ:

Büyük Arnavud vatanperveri Davud Hocanın «Yunan ajanları» tarafından «vahşiyane» bir surette katledildiğini söylemekte;

Bu katil hâdisesini, kendi hâkimiyeti altında bulunan Arnavudluk topraklarında sakin ahaliyi Yunanlılaştırmak için beyhude yere gayret sarfeden Yunanistanın başvurduğu kitallerden ve misli işitilmemiş usullerden bir safha olarak göstermekte;

Bu arazinin, bugünkü Yunan - Arnavud hududu arasında, Yunan denizinin Prevezeye kadar kısmile Yanya mıntakası arasında bulunduğunu izah etmekte;

Ve nihayet, Yunan makamatının «İtalyanların yakında Arnavudluktan tardedilecekleri» şayiasını yaymakta tereddüd etmedikleri iddiasını ileri sürmektedir.

Bütün İtalyan gazeteleri, Davud Hoca hâdisesini, Ajans Stefaninin verdiği şekilde ve iri puntolarla neşretmiş ve radyo istasyonu, buna dair olan tebliği, bütün gün yaptığı neşriyatın hepsinde tekrar etmiştir.

Ayni zamanda, İtalyan propagandası şefleri, Yunanistanın, Arnavudluğu istilâya matuf emeller beslemekte olduğu ve bu projenin tahakkuku için Büyük Britanya ile anlaşmak üzere bulunduğu zehabını vermeğe çalışmaktadırlar.

(Arkası var)

Yunan Beyaz kitabındaki dikkate şayan vesikalardan: Yunan kruvazörü Helli'nin İtalyanlar tarafından batırıldığını sarahaten ispat eden torpil parçaları (Üzerinde italyanca yazılar okunmaktadır)

Doğru değil mi?

4,50 vapurunun da Kadıköyden yolcu almasına müsaade edilmelidir

Yalovadan İstanbula 2,30 postasını yapan vapur, Adalara uğradıktan sonra 4,50 de Kadıköyüne geliyor. Oraya bir kaç yolcu ya çıkarıyor, yahud da çıkarmıyor. İskelede bekliyen halktan hiç kimsenin binmesine müsaade edilmediği için hemen kalkıp gidiyor.

İdarenin bu vapura yolcu alınmaması hakkında ittihaz ettiği kararı Yalova ve Adalardan dolu gelmesi ihtimalini ve ondan beş dakika sonra doğrudan doğruya Kadıköy - den hareket eden bir vapur bulunmasını nazarı dikkate aldığına ve beş dakikanın büyük ve kıymetli bir zaman teşkil etmediğine kani bulunduğuna hamledebiliriz ki, tatbikatta mesele hiç de böyle değildir. Kış mevsiminde Yalova vapuru bomboş geliyor. Yazın esasen tarife değişeceğinden böyle bir mahzur mevzuu bahsolamıyacaktır. Sonra aradaki fark, tarifede yazılı beş dakikadan ibaret kalmıyor. Yalova vapurunun sürati fazladır, iskeleye kolay yanaşıyor. Bu vaziyette kaybedilen zaman bir çeyreğe baliğ oluyor. Bazıları için hayatta on beş dakikanın belki ehemmiyeti yoktur ama, bir kısımları için bu kadar zaman pek kıymetlidir. Binaenaleyh 4,50 vapuruna Kadıköyden de yolcu alınmalıdır, diyoruz,

Doğru değil mi?

Kitab sergisi

Bu gün saat 10 da Beyoğlu Halkevinde açılıyor

Evvelce de haber verdiğimiz gibi, Beyoğlu Halkevinde bugün bir kitab sergisi açılacaktır. Sergide son seneler zarfında neşredilmiş bütün eserlerden nümuneler bulunmaktadır. Beyoğlu Halkevi reisi Ekrem Turun münhasıran gençliğe kitabı sevdirmek gibi çok temiz bir gaye ile tertib ettiği bu serginin geçen seneden daha fazla rağbet göreceği şimdiden vaki müracaatlerden anlaşılmaktadır. Halkımızın beyeneceği eserlerden yüzde muayyen bir miktarda iskonto edileceği için, kitab edinmek arzusunda bulunanlara, sergi, ayrıca maddî istifadeyi de mucib olacaktır.

POLISTE

İki yaralama

Galata sakinlerinden Nevzad, ufak bir alacak meselesinden Nihad isminde birini bıçakla yaralamıştır.

Karabaş mahallesinde oturan Ali Demir adında biri de arkadaşı Salâhaddini kadın yüzünden aralarında çıkan kavga esnasında bıçaklamıştır. Suçluların her ikisi de yakalanmıştır.

Hastanede öldü

Arnavudköyünde Sarrafburnu 22 numarada oturan tütün amelesinden 52 yaşlarında Nuri Kısa, evvelki akşam evinde dolaşırken düşmüş, başından ağır surette yaralanmıştı. Nuri, kaldırıldığı hastanede dün sabah ölmüştür.

Zehirlendi

Sütlücede Elifefendi sokağında oturan Ahmedin karısı Cemileyi mutfakta çalışırken bir böcek ısırmıştır.

Kadıncağızda biraz sonra şiddetli bir ateş ve titreme başlamıştır. Celbedilen doktor, yaptığı muayenede Cemilenin zehirlendiğini tespit etmiş ve kadıncağız tedavi altına alınmıştır.

Yanarak öldü

İstinyede oturan 65 yaşlarında Marika, odasına aldığı mangalda ısınır - ken, sıçrıyan kıvılcım eteklerini tutuşturmuştur. Ateş bir anda kadıncağızın vücudünü sarmıştır. Yetişenler ancak Marikayı muhtelif yerlerinden yandıktan sonra kurtarabilmişlerdir. Hasta - neye kaldırılan Marika aldığı yanık - ların tesirile bu sabah ölmüştür.

Şehir ve Memleket Haberleri

Lüks mağazalar

Yüzde yüz kâr, herkesin iştihasını artırıyor

Fiat murakabe komisyonu, evvelce verdiği bir kararla lüks manifatura mağazalarının yüzde 25 yerine yüzde 50 kâr yapmalarına müsaade etmiş olduğundan komisyonun bu kararına istinaden birçok ticarethaneler lüks mağaza addedilmelerini istemektedirler.

Komisyon ilk olarak Beyker, Liyon, Galatasarayda C. K. M. ve Kaluhrusi ticarethanelerini lüks mağaza addetmiş ve kârlarını yüzde yüz tezyide müsaade etmiştir. Fakat müracaatlerin arkası bir türlü alınmamaktadır. Sultanhamamında Refik İnsel, Ata Aatabek, Ali Tatlıyel, Beyoğlunda Emil Bukaki, Kirkoryadis, Nesim Barukas ve diğer ticarethaneler de masraflarının çokluğundan bahsederek lüks mağaza addedilmelerini istemişlerdir. Birçok mağazaların da sür'atle mağazalarına çeki düzen vererek süslü bir hale koymakta oldukları haber alınmıştır. Bu şekilde yakında şehrimizde lüks mağazalar hakkından istifade etmiyecek ticarethane kalmıyacağı görülmektedir. Neticede bu sahada kendiliğinden müthiş bir pahalılık hasıl olmuş olacaktır. Bu fena çığırı önlemek için komisyonun kararını geri alması teklif olunacaktır.

Mekteb şarkıları hazırlanıyor

Maarif Vekâleti talebeler için yeni mekteb şarkıları hazırlanmasına karar vermiştir. Bu şarkıların yazılıp bestelenmesi işlerile uğraşmak üzere Vekâlette mütehassıslardan mürekkeb bir komisyon teşekkül etmiştir. Şarkılar bilhassa millî kültüre ve çocuk terbiyesine uygun olacak şekilde tertib edilecektir. Bundan sonra mekteblerde, her hangi bir şekilde muallimler tarafından hazırlanan şarkılar talebelere öğretilmiyecektir.

Mekteblerde ayrıca birer musiki salonu açılacaktır. Arzu eden talebeye musiki muallimleri haftanın muayyen günlerinde bu salonda hususî surette musiki öğreteceklerdir. Muallimler ders saatlerinden bir kaçını bu tedrisata tahsis edeceklerinden ayrıca hiç bir ücret verilmiyecektir. Fazla istidadı görülen talebeler, muallimleri tarafından seçilecek, bunlardan istiyenler Ankara Musiki Muallim mektebine alınacaktır.

MÜTEFERRİK

Giden Vekiller

Bir müddettenberi şehrimizde bulunan ve tetkikler yapan Münakale Vekili Cevdet Kerim İncedayı dün sabah şehrimizden Bandırmaya hareket etmiştir.

Bayram münasebetile şehrimize gelmiş olan İktısad Vekili Hüsnü Çakır, da Ankaraya avdet etmiştir.

Bandırma 15 (Hususî) — Münakalât Vekili geldi, liman, iskele, istasyon tesisatını tetkik ederek İzmire hareket etti.

Yeni muhavvile merkezi

Beş yerde yeni elektrik muhavvile merkezleri ihdasile elektrik cereyanına 35,000 votluk bir ilâve yapılması işi münakasaya konulmuş ve bir İsviçre firmasile anlaşma husule gelmiştir. Buna nazaran beş transformatör tesis ve buna lüzumu olan kablo ve diğer malzeme de temin edilecektir. Bu anlaşma Belediye Daimî Encümenince tetkik ve kabul edildikten sonra imzalanacaktır.

ADLİYEDE

Madam Atina hakkındaki karar nakzedildi

Madam Atina, geçenlerde İstanbul birinci asliye ceza mahkemesinde randevuculuktan muhakeme edilerek, neticede yirmi sekiz ay hapse mahkûm olmuştu. Temyiz mahkemesi, bu kararı lehe olarak bozmuştur. Yakında, birinci cezada yeniden celse açılacaktır.

İdamdan 30 seneye

Bir katil hakkındaki karar bildirildi

Metresini öldüren Hacı İbrahim idamdan kurtuldu

Birinci ağır ceza mahkemesi dün bir katil hakkında otuz sene ağır hapis cezası vermiştir. Mahkûm olan katil, Hacı İbrahim isminde ortayaşlı bir adamdır. Hacı İbrahimin, evvelce bir müddet beraber yaşadığı Fatma Binnaz isimli bir kadını, Fatihte Haydarda Müftiali mahallesinde Kadıçeşmesi sokağındaki 7 sayılı evin kapısı önünde öldürdüğü sabit olmuştur. Sübut şekline göre, Hacı İbrahim, kendisinden ayrılan Fatma Binnazın Mustafa adlı bir amele ile birlikte oturmasından dolayı, müthiş bir kin besliyormuş. Kadını öldürmeği tasarlamış, jilet bıçağına sap geçirmiş, bir akşamüstü, Fatma Binnaz kapı önünde Mustafa ile konuşurken, onları gözetlemiş. Sonra fırsatını bularak saldırmış, saplı jiletle kadının gırtlağını, boyun damarlarını, bileklerini kesmiş, vücudünün muhtelif yerlerine de jilet saplamış. Fatma Binnaz, kanlar içerisinde yere serilerek, derhal ölmüştür.

Suçlu Hacı İbrahim, Fatma Binnazla evli olduğunu, bir koca olmak itibarile karısının başka bir erkekle metres hayatı geçirmelerine tahammül edemediğini söylüyordu. Mahkemenin yaptığı tahkikatla, evli olmadıkları anlaşılmıştır. Mahkeme, suçlu Hacı İbrahimi, bir müddet beraber yaşadığı kadını taammüden öldürmekten idama mahkûm etmiştir. Lâkin, evvelce müşterek hayat geçirmelerinden münbais alâkayı, cezada takdirî tahfif sebebi saymıştır. Ve bu sebeble, ölüm cezası, otuz sene ağır hapis cezasına çevrilmiştir.

İnhisarlara memur alınacak

İnhisarlar umum müdürlüğüne yeni alınacak memurlar için ayın 22 sinde imtihan yapılacaktır. Bu imtihana lise ve orta mekteb mezunları girebilecektir. Yüksek mekteb mezunları imtihansız kabul olunacaktır.

Beyaz peynir

17000 teneke peynir hakkında bu gün karar verilecek

Fiat murakabe komisyonu, toptan peynir tacirlerinin bilhassa beyaz peynir üzerinde yapmakta oldukları ihtikâr ile birkaç gündenberi esaslı şekilde meşgul olmaktadır. Bugün fiat murakabe komisyonunda bu mesele müzakere olunacak ve kabul edildiği takdirde İstanbul buzhanelerinde adresleri malûm olmıyan yüzlerce eşhas isimlerine dağıtılmış olan 17.000 teneke peynir İstanbul Belediyesi emrine verilerek bakkallara tevzi olunacaktır.

Toptancı olduğu halde peynirin kilosunu 50 kuruştan satan Balıkpazarında 1/2 numarada yağ ve peynir tüccarı Yorgi Kazoğluna, cürmü meşhud yapılarak dün Cumhuriyet Müddeiumumiliğine tevdi olunmuştur.

Diğer taraftan Kırklarelinden gelmiş olan 200 teneke peyniri tekrar Kırklareline kaçıran bir peynir ticarethanesi hakkında tahkikata başlanmıştır.

Bir bakkal mahkemeye verildi

Andon isminde bir bakkal; kaşar peynirini fazla fiatla satmaktan mahkemeye verilmiştir. İstanbul ikinci asliye ceza mahkemesinde muhakemesine başlanmıştır. Kendisi, fazla fiatla satmadığını söylemiştir. Muhakeme, tahkikat için kalmıştır.

Yüksek İktısad mektebinin 58 inci yıldönümü

Yüksek İktısad ve Ticaret mektebinin 58 inci yıldönümü münasebetile bu gün saat 14,30 da mektebde büyük bir merasim yapılacaktır. Merasimde mektebin talebeleri, mezunları ve iktısadî hayatla alâkadar olanlar bulu - nacaktır. Toplantı, mekteb müdürü Dr. Nihad Sayarın bir nutkile açılacak, müteakıben profesörler, talebeler birer hitabe irad edeceklerdir.

Akşam, Taksim Belediye kazinosunda davetlilere bir çay ziyafeti verilecektir.

Ayrıca Maarif Vekili Hasan Âli Yücelin himayesinde, ayni kazinoda bu gece bir balo tertib edilmiştir.

Asker ailelerine yardım işi!

Vilâyette yapılan toplantıda bulunanlar

Dün vilâyette Vali ve Belediye Reisi Lûtfi Kırdarın başkanlığında şehir dahilindeki kaza kaymakamlarile Belediye Muhasebe müdürünün iştirakile bir toplantı yapılarak asker ailelerine yardım için halktan toplanan paranın tahsili etrafında vaki yanlışlıkları tashih için yapılan talimatname etrafında müzakere cereyan etmiş ve bilhassa şu hususlar gözden geçirilerek icab eden direktifler verilmiştir:

1 — Yardıma muhtac ailelerin şart ve vasıfları,

2 — Yardım talebinin nasıl yapılacağı,

3 — Yardım talebinde bulunanların şart ve vasıfları haiz bulunup bulunmadıklarının sureti tahkiki,

4 — Tahkikattan sonraki muamele,

5 — Yardımın başlangıc ve sureti,

6 — Yardım yapmakla mukellef bulunanlar,

7 — Yardım mükellefiyetinden müstesna olanlar,

8 — Belediye hududu için ayrılan mikyaslar,

9 — Tahkikatın kimler tarafından ve ne suretle yapılacağı,

10 — Tahkikat itirazlarının mahiyet ve suretii tetkiki,

11 — Yanlış tahakkukatın terkin sureti.

12 — Tahakkukat ve tahsilât.

Badema kaymakamlar aldıkları bu direktifler dairesinde tahakkuk cetvellerini kaza idare heyetlerinden geçirerek tahsilât yapacaklardır.

Küçük hikâye

Gözlerinin rengi değişti!

Hadiye İclâl

Arkadaşım Dürdane güzel, ince, zarif bir kadındı. Kim görse onu beyenir, takdir ederdi:

— Bu kokorozlu şapkayı, şu ekzantrik mantoyu kendisine ne güzel yakıştırmış, derlerdi, böyleleri malûm ya, pek herkese gitmez!

Fakat, gelgelelim karakterine... Biraz hoppa, hattâ biraz da delişmence idi. Okumayı sever, lâkin okudukça züppeleşir, zaman zaman şiir, hikâye, roman yazmaya heveslenir, onları kalabalık bir mecliste inşad edip te hazır bulunanların nezaketen beyendiklerini görünce acayib bir gurur peyda ederdi.

Uzunca bir boyu, nazik bir yüzü, mütenasib bir burnu, geniş ve düzgün bir alnı vardı. Zekâsının kuvvetine büyükçe kafası azametli bir delildi. Koyu kahve rengi biberet kürkünü giydiği vakit akaju saçlarını sarı zemin üzerine koyu lâciverd benekli eşarpile fırdolayı sarmaya bayılırdı. Ama, muhakkak ki yüzüne dikkatle bakıldığı zaman en çok cazibeli tarafı gözleri idi. Birçoklarının mavi olarak kabul ettikleri bu gözler Dürdaneye sonsuz bir güzellikle beraber tuhaf bir gaddarlık, insafsızlık ta verirdi. Onu ilk görenler:

— Bu kadın her türlü hıyaneti yapmaya kadirdir!

Diye düşünürlerdi.

Kocası Ferhad Bey Dürdaneden en aşağı on beş sene evvel dünyaya gelmişti. Karanlık yüzlü, çekingen tabiatli, mahcub tavırlı bir adamdı. Karısının hoppalıklarına, huysuzluklarına, sinirliliklerine karşı daima hazımlı davranır, pek tahammül edemiyecek bir hale geldiği zaman lâstik kolluklarını hiddetle masanın üstünden alıp bileklerine geçirir, yedi yaşındaki oğlu Cemili elinden tutar:

— Haydi çıkıp biraz dolaşalım yavrum, derdi, annene gene heyheyler geldi!

***

Bir gün ben de Dürdanenin yüzüne haykırdım:

— Kız sen hakikaten delisin!

Fakat bu sefer bahis mevzuu olan mesele her zaman karşılaşmaya alıştığımız hoppalık, züppelik, ukalâlık cinsinden bir şey değildi. Dürdanenin mavi gözleri hakikaten çok hain bakıyorlardı. Kaşının biri ne kadar aşağıya inmişse, öteki de inadına o derece yükselmişti. Heyecanlı ve telâşlı cevab verdi:

— Kuzum ablacığım, yirmi beş yaşında bir kadının kendisini tam anlayan birine tesadüf ettiği zaman onu sevmesi ve sevdiği kadar da sevilmesi delilik mi sayılır? Mecdet sade meşhur bir ressam, güzel ve zengin bir erkek olmakla kalsaydı, belki ben ona kolay kolay ram olmazdım. Fakat ayni zamanda öyle mahir ve kudretli bir ruh doktoru ki! Benim bütün zaaflarımı, temayüllerimi bir iki ay içinde çok derinden anladı:

— Senin, dedi, istidadın şiirden ziyade resmedir, biraz çalış, göreceksin ne kadar ilerleyeceksin!

O zaman dimağımın girintileri çıkıntıları içinde arayıcı fişeği gibi ince bir şimşek dolaştı ablacığım... Hemen çekmeceme koştum, şiir defterimi çıkardım, hepsini yeniden, baştan aşağı okudum... Her kelimenin, her cümlenin ayrı bir renge boyanmış olduklarını gördüm. Sanki her manzume başlı başına bir tablo idi. Ben, yazı yazıyorum zannederken resim yapmıştım. Mevcudiyetimdeki en büyük cevheri keşfeden adam için nasıl çıldırmam?. Hayır, imkânı yok, artık fazla kalamıyacağım... Bu kasvetli ev, pısırık kocamın manasız yüzü beni boğuyor. Çocuğumu da gözüm görmüyor, mutlaka kaçacağım...

Mecdet, hakikaten Ferhadla hiçbir noktada ölçülemiyecek kadar olgun ve zeki bir erkekti. Hoşlandığı kadınlara resim sergilerinde, müzelerde randevu verir, en küçük bir vesileden istifade ederek onlara nadide çiçeklerden yapılmış buketler gönderirdi. Aşırı şık değildi. Fakat temiz giyinirdi. Elini sıktığınız zaman mat yüzü, mübaleğalı burnu, kara gözleri, sağlam yapılı vücudü üzerinizde ciddî bir adam tesiri yapardı. Heyhat erkeklere ne dereceye kadar itimad edilebilirdi? Sonra Dürdanenin kurulu yuvasını her ne pahasına olursa olsun bozmasına, Cemili annesiz bırakmasına kat'iyyen taraftar değildim. Mecdetin fazla meziyetli olması da büyük bir tehlike idi. Ferhad gibi uysal davranamıyacak, vakit vakit hırçınlanacak, arkadaşımı şimdiki kocası kadar mes'ud edemiyecekti. Yalnız bu fikrimi açıkça söylemek belki Dürdaneyi büsbütün isyana sevkedebilirdi. Onun için işi biraz yavaştan almak mecburiyetinde kaldım:

— Dur bakalım, dedim, biraz sabret... Önümüz bayram... Çocuğunu böyle bir günde öksüz bırakman doğru olmaz!

Onu zorla evden çıkardım. Mağazadan mağazaya sürükledim. Cemile birkaç hediye aldırdım. Eve döndüğümüz vakit hizmetçi Mecdetin dört defa telefon ettiğini söyledi. Cemil paketleri açınca çok sevindi. Hemen genc kadının kucağına sıçradı. Boynunu büktü, dudaklarını büzdü:

— Anneciğim, dedi, bazan rüyada senin babamla beni bırakıp uzak yerlere gittiğini görüyorum... Hıçkırarak uyanıyorum... Sonra sahi olmadığını görünce seviniyorum...

Acaba çocuk Dürdanenin son vaziyetlerinden şüphelenmiş miydi? Yoksa sırf alelâde bir tesadüf mü bunları ona söyletiyordu. Arkadaşım yavrusunun saçlarını okşayarak:

— Kabil mi Cemil, diye cevab verdi, ben sizden ayrılayım?.

Dürdaneye minnet dolu nazarlarla baktım. Sapsarı kesilmişti. Ancak Cemil tamamile sükûnet bulup ta dizlerinin üstünden indiği zaman yanakları hafifçe pembeleşti. O vakit bakışlarımı yüzünde ve gözlerinde daha büyük bir emniyetle tespit ettim. Birçoklarının mavi olarak kabul ettikleri bu gözlerin renkleri ve ifadesi tamamile değişmişti. Artık onlarda sonsuz bir gaddarlığa ve insafsızlığa delâlet eden açık ve soğuk mavilikten eser kalmamıştı. Bebekleri yeni açılmış tatlı bir menekşeyi andırıyordu.

***

Dürdane o akşam Mecdetin evine Ferhadı ve Cemili de beraber götürmüştü. Ressam, kalabalığı görünce iki saat evvel genc kadının telefonda titreyen sesinde sezdiği tereddüdün kendi aleyhine bir kat'iyyet peyda ettiğini anlamakta gecikmedi. İlk anlarda salona çok ağır bir hava hâkim olmuştu. Fakat aradan yarım saat geçer geçmez Cemilin yaptığı şaklabanlıklar herkesi neş'elendirdi. Ferhad, kuliste geçenlerden bihaber bütün dikkatini sahneye vakfetmiş seyirciler gibi bönbön sırıtıyordu. Mecdet içindeki yeis ve ıstırabı avutmak için zorla gülüyordu. Bir aralık aklı ve mantığı onu hislerinin nüfuzundan kurtardılar. O vakit tamamile teselli bulur gibi oldu:

— Adam sende, diye düşündü, bir maşuka kaybettim ama, üç dost kazandım.

Verdiği kararın acılığına rağmen tereddüdün öldürücü işkencesinden sıyrıldığı için nispeten sakin oturan Dürdaneye bakarak Ferhadın kulağına eğildi:

— Çok hoş bir zevceniz var, dedi, işlerinizin fazlalığı yüzünden onunla meşgul olamıyorsunuz... Bu, doğru değil... Meselâ şu bayram tatilinde beraber Bursaya gitseniz... Başbaşa bir iki gün geçirip istirahat etseniz... Cemili hiç düşünmeyin, siz burada yokken onu ben pekâlâ avuturum!

HEM NAL... MİH...

Gelin de inan...

Ben, İtalyanın res... tebliğlerine bir tü... mıyorum. Öyle z... rum ki, muhterem okuyucular benim gibisiniz. Nasıl inanayı tebliğleri bir çok defalar «cü hud» halinde, öz tükçesile «suç yakaladım.

Tebliğlerde, İtalyan askerle tıkları kahramanlıkları balla landıra anlatan kısımları, sade malûmu ilâm kabilinden bu Bunda kimsenin şüphesi olm tekrara lüzum yok! Esasen, re tebliğleri, kahramanlık vak'ala fında medhiyeler yazmak içi cephedeki hareketler ve vaziye da malûmat vermek için İtalyan resmî harb tebliğlerinin leri malûmattır ki beni, sizi ve İtalyan milletini hiç tatmin et defa içime şüphe denilen kurt olduğu için, doğru söylese dahi yorum. Acaba gene hakikat kur di mi diye vesvese ediyorum. henin sebebini, bir müddet ev bu sütunda izah etmiştim, sa İtalyanlar tarafından batırıld hasara uğratıldığı iddia edilen harb gemileri o kadar çoktu bunlar hakikaten batmış veya mış olsalardı, Akdenizde İngiliz gil; İtalyanların hâkim olması Maltada, İskenderiyede, Süşey rısta, Hayfada İtalyan bayrağın lanması icab ederdi.

İtalyan resmî tebliğleri, Arna ta, Libyada, denizde, havada eden hâdiseleri bildirirken bir g lar, hakikati gizlediler ve gi kalmıyarak değiştirdiler de... Bu bir tanesini bizzat Sinyor Mus itiraf etti. İtalyan tebliği, Taran hücumunda, bir tek geminin has radığını söylediği halde, sonra ni nutkunda üç geminin yaral kabul etti ve bundan sonra, İtaly tebliğlerinin hakikati söyliyece detti. Bu vadinin resmî harb teb yazanlar tarafından tutulmadığı disine ihbar etmeği bir dostluk addederim!

İşte bir misal:

İtalyada bir mahalden 12 ikin tarihile verilen bir tebliğde şöyl liyor:

«Umumî karargâh, ilkkânun a de Afrikada ölen İtalyan zabit ve lerinin isimlerini neşretmektedir Şimalî Afrikada 77 kişi ölmüş, yaralanmış ve 343 kişi kaybol ilâ...

Halbuki ilkkânun ayı içinde, ordusu şimalî Afrikada taarruza ve Mersa Matruhta İtalyan or ilk darbeyi indirerek 2000 küsur zabit olmak üzere 38,000 esir a İtalyan tebliği kayıbları yalnız olarak gösteriyor. Kaybolanlar, e mektir. Gerçi «kaybolanlar» diye listelerinde esirlerden ayrı bir fas vardır amma, bu ancak, harb b ve esirler iade edildikten sonra bir fasıldır; ölü, yaralı, esir cetve girmiyenleri, yani ne oldukları mıyanları ihtiva eder. Harbin müddetince «kayıb» daha doğrus ib» esir demektir. Bu itibarla tebliğinin bahsettiği 343 kişi, bu o bütün birincikânun ayı içinde esirler olmak lâzım geliyor.

İşte 38,000 esiri insafsız bir kal besile 343 e indirdiği içindir ki « bir mahal» den çıkan tebliğlere h inanamıyoruz.

H. Nezihi Erks...

Kâbil Üniversitesi... tısad profesörlü... Efganistana gidi...

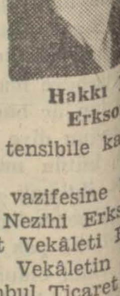

Hakkı Erkso...

Uzun seneler Ticaret Vekâleti teşkilâtında mühim mevkiler işgal etmiş olan eski gazeteci arkadaşları - mızdan Hakkı Nezihi Erkson, Efgan hükûmetinin Hariciye Vekâletimiz vasıtasile teklif ettiği Kâbil Üniversitesi Hukuk Fakültesi İktısad profesörlüğü kürsüsünü Ticaret Vekâletinin tensibile ka... miştir.

Bu günlerde yeni vazifesine edecek olan Hakkı Nezihi Erk... vazifesi olan Ticaret Vekâleti ... trolörlüğünden evvel Vekâletin teşkilâtında ve İstanbul Ticaret nayi Odası muhtelif şube mü... lerinde bulunmuş, kıymetli m... faaliyeti görülmüştü.

Kıymetli arkadaşımız, bize E... tana ve Hindistana dair makal... mektublar yazacaktır. Kendisin... vazifesinde de muvaffakiyetler ...

Beşiktaş cinayeti tahk...

Zabıta, Beşiktaş cinayeti etr... tahkikatına şiddetle devam e... tedir.

Mahiyeti itibarile karanlık bi... arzeden bu cinayet etrafında bazı müspet deliller elde edilm... lunmaktadır.

Bu güne kadar yapılan muhte... selerin isticvabı bazı noktaları ... latmış bulunmaktadır. Zabıtan... detli tahkikatı ve mevcud delill... güne kadar karanlık kalan ... çok kısa bir zaman içinde aydı... caktır.

CUMHURİYE...

Nüshası 5 kuruştur.

Abona şerait	Türkiye için	
Senelik	1400 Kr.	27...
Altı aylık	750 »	14...
Üç aylık	400 »	8...
Bir aylık	150 »	Y...

Dikkat

Gazetemize gönderilen evrak ve... neşredilsin edilmesin iade edil... ziyaından mes'uliyet kabul ol...

SON HABERLER

Siyasî İcmal

Uzakşarktan Hindistanı tehdid

Telgrafların son günlerde sık sık bahis mevzuu ettiği hatde günün daha mühim meseleleri arasında tetkikine imkân bulunamıyan görünüşte küçük, fakat günün birinde büyük bir ehemmiyet kazanması çok muhtemel bir mesele var ki yeni adile Taylan, eski adile Siam hükûmetile Hindiçinî arasındaki ihtilâftır.

Telgraflar, bizim ötedenberi Siam diye adlandırdığımız memleketin bir genişleme siyaseti takib ettiğini ve Hindiçiniden arazi almak istediğini anlatıyor.

Siam ve Hindiçiniyi ihtiva eden bölge, dünyanın en karışık parçalarından biridir ve burada yaşayan milletlerin yurdlarını keskin bir hattı fasılla ayırmak mümkün değildir. Bu yüzden bu memleketlerin her biri, diğeri aleyhinde yığın yığın iddialarda ve taleblerde bulunmağa müsaid bir vaziyettedir. Fakat uzunca bir zamandanberi bu havaliden ihtilâflar aksetmediği için dünyanın bu bölgesinde yaşayan milletlerin bir çaresini bulup birbirlerile çekişmeden geçinip gittikleri sanılıyordu.

Fakat Japonyanın genişleme hırsı, bugünkü büyük harbin kopması yüzünden yeni ve kuvvetli bir hız aldıktan sonra Fransanın hezimetini müteakıb bu memleketin de Uzakşarktaki mirasına konmak imkânile de karşılaşmış ve böylece hududsuz sayılacak bir vüs'at kazanmıştır.

Siam - Hindiçinî ihtilâfları da bu Japon genişleme siyasetinin tezahürlerinden biri sayılmak icab eder.

Siam, coğrafya bakımından ehemmiyetli mevkii haiz bir memlekettir. İktısad bakımından ehemmiyeti de, coğrafî ehemmiyetinden geri değildir. Bugünkü Siam, Japonyaya çok lüzumlu olan bir çok madenleri ihtiva ettiği gibi birçok hububatı da bol bol yetiştiren bir memlekettir.

Hem iktısadî, hem coğrafî bakımlardan bu vaziyette olan Siam, Japonyanın ihtiyacına göre biçilmiş bir kaftan olduğundan Japon siyaseti de bu memleketi ihmal etmedi ve bilhassa son senelerde bu memleketle olan alâkasını kuvvetlendirdikçe kuvvetlendirdi. Siamın, bugün Hindiçiniden arazi istemesi de bu alâkanın neticelerinden biridir. Bu sırada Siamda başgösteren ve günden güne kökleşen bir propagandaya göre Siamlılara yakışan hattı hareket fırsatlardan istifade ederek Siam imparatorluğunu yeniden kurmak ve bunun için de komşuların elinde kalan Siam topraklarını istirdad etmektir. Siam hükûmeti de bu siyasete göre hareket ediyor ve bugünkü şartların hazırladığı Japon taşviklerinden ve muzaheretinden istifadeyi ihmal etmiyor.

Japon siyaseti Siamı bu şekilde harekete geçirmekle iki kuşu bir taşla vurmuş olmaktadır. Çünkü Siam ülkelerinin, Japon muzaheretile genişlemesi Japonyanın istismar edebileceği sahalanı genişletir ve onun Siamdan istediği askerî imtiyazları kolaylıkla koparmasına yardım eder.

Japonyanın Siamdan istediği askerî imtiyazlar, onun arazisi üzerinde bir takım üsler vücude getirmek ve bu üsler sayesinde İngilterenin Hindistanı korumak için inşa ettiği Singapur üssünü kıymetten düşürmektir. Singapur üssünü kıymetten düşürmek ise, Japonyanın Hindistana daha fazla yaklaşması, hatta Hindistanı tehdid etmesi demektir.

Japonyanın, Siamla Malaya arasındaki arazinin en dar noktasından bir kanal açarak Singapuru, deniz muvasalası bakımından da büsbütün körleştirmek istediği, bu kanaldan istifade ederek Singapura hiç de uğramadan Hind denizine geçmek için plânlar hazırladığı da söyleniyorsa da bu iş bugüne değil, daha fazla istikbale aiddir.

Fakat Hindistanı tehdid etmek için de bu projenin tahakkukunu beklemek lâzım değildir. Çünkü Siam gibi bir memlekette üsler vücude getirmek, Japonyanın Birmanyayı tehdid etmesine kifayet eder. Hele Birmanyanın da eskiden Siama aid olduğunu ileri sürerek burasının yeni Siam imparatorluğuna ilhakı lâzım gediğine dair davalar ve bahaneler icad etmek de işten olmadığı malûmdur.

Telgrafların bugünlerde sık sık bahis mevzuu ettiği Siam - Hindiçinî ihtilâflarının içyüzü bu mahiyettedir. Ve bunun için bu hâdiselerin de kendilerine göre ehemmiyetleri vardır.

Ömer Rıza DOĞRUL

Ege'de tütün piyasası tanzime muhtac!

Seksen beşten açılan fiatlar elli kuruşa kadar düştü

İzmir 15 (Telefonla) — Tütün piyasasında, Gren müstesna olarak Amerika kumpanyaları, inhisarlar idaresi, yerli firmalar ve diğer bazı ecnebi şirketler mübayaatta bulunuyor. Fiat 60 ile 90 arasındadır. Kırkağacdan İzmir gazetelerine, piyasanın 2 saatte 15 kuruş kadar düşürüldüğü bildirilerek tedbir isteniliyor. Dün 4,000,000 kilo tütün satılmıştır.

Ajansın verdiği malûmata göre

Ankara 15 (a.a.) — Haber aldığımıza göre, dün Ege mıntakasında tütün piyasası açılmış, mutad alıcılardan başka hükûmetce ittihaz edilen kararlara tevfikan müdahale mübayaatı ile tavzif edilmiş olan müesseseler de mübayaata geçmişlerdir.

Müdahale mübayaatının daha geniş mikyasta icra edilmesi ve bankalarca lüzumlu finansmanın temini için yeni tedbirler alınmış olup bunlar bugün aid olduğu mahallere tebliğ edilmiş bulunmaktadır.

Fiatlarda düşüklük

İzmir 15 (a.a.) — Tütün piyasası dün mıntakamızın muhtelif mahallerinde birçok firmaların iştirakile açılmıştır. Dünkü tütün satışlarının dört milyon kiloya yaklaştığı tahmin edilmektedir. En hararetli satışlar Akhisarda olmuştur. Fiatlar yüz ile seksen kuruş arasındadır.

Bazı firmalar henüz talimat almadıklarını ileri sürerek piyasaya iştirak etmemişlerdir.

Kırkağac ve Akpınarda ilk açılış 70 ilâ 85 kuruş iken birkaç saat sonra 50 ilâ 60 kuruşa düşmüştür. Dün piyasaya iştirak etmiyen firmaların bugün mübayaata başlayacakları ümid edilmektedir.

Ayvalıkta

Ayvalık 15 (a.a.) — Burada tütün piyasası 75 kuruştan açılmıştır. Satışlar gevşektir.

Muğlada

Muğla 15 (a.a.) — Dün Muğla ve Milâsta tütün piyasası 80 kuruştan açılmıştır. Geri, Borovalı ve yerli ürünler kumpanya ve şirketleri piyasaya iştirak etmişlerse de piyasada henüz bir hareket görülmemiştir.

İtalyan esirleri

Yakında sulha kavuşacakları ümidile müteselli oluyorlar!

Kahire 15 (a.a.) — Royter ajansının garb çölündeki hususî muhabiri yazıyor:

Bir hastane vapurunda bir kaç saat geçirmek fırsatını buldum. Bu gemi Bardiada alınan İtalyan esirlerile dolu idi. Bunlardan başka Tobruk civarındaki ilk hareketlere iştirak eden Avustralyalı, İngiliz ve Rodezyalı askerlerden bir kısmı da bu vapurda bulunuyordu. Yaralanmış ve çok yorulmuş olan bu askerler tedavi ve istirahat için bir hastaneye nakledilmektedir. Bunların yolculuğu, bittabi bir tenezzüh yolculuğu olmıyacaktır. Yaralılar için hiç şüphesiz bir işkence teşkil edecek olan deniz tutmasından başka, hastane gemisinin İtalyan bombardıman tayyarelerile denizaltılarının hücumuna uğramak tehlikesi de vardır.

İngilizlerle Avustralyalı ve Rodezyalıların kuvvei maneviyesi mükemmeldir. İtalyan yaralılarından bir çoğu da memnun görünmekte ve harbin yakında bitmesi ihtimali karşısında sevinclerini izhar etmektedirler. Bir kısım İtalyan esirinin bakışlarında meraret ve ketumiyet okunuyordu. Bunlar güvertede yalnız dolaşmayı tercih etmektedirler. Bunların en büyük arzularının İtalyaya dönebilmek olduğu gözlerinden anlaşılıyordu.

Macaristanla ticaret müzakeresi ilerliyor

Ankara 15 (Telefonla) — Yeni bir ticaret ve klering anlaşması yapılması etrafında delegelerimizle Macar hükûmeti arasındaki ticaret müzakeresi bir hayli ilerilemiştir. Müzakereler bu günkü ahval ve şartlara göre her iki hükûmeti ticarî mübadelesini artıracak şekilde ve iyi bir hava içinde cereyan etmektedir.

Hususî kömür ocaklarına fiat takdiri

Ankara 15 (Telefonla) — Kömür havzamızda bulunan hususî şahıslara aid kömür ocaklarına hükûmet tarafından vaziyed edilmişti. Vaziyed edilen maden ocaklarına kıymet takdir etmek üzere İktısad Vekâleti Maadin umum müdürü Kemal Bolkarla Başmühendis Halil Sekmen yarın Zonguldağa gideceklerdir.

1941 bütçesi hazırlanıyor

Ankara 15 (Telefonla) — Maliye Vekâleti 1 martta Meclise verilecek olan 1941 malî yılı bütçe hazırlıklarına başlamıştır. Bütün vekâletler ve muvazenei umumiyeye dahil umum müdürlükler 1941 masraf bütçelerini hazırlamağa baslamışlardır.

Maliye Vekâleti varidat bütçesi muhammenat[illegible] esaslı şekilde tespiti için tahs[illegible] rakam[illegible] vaktinde ve telgrafla bildirilmesini defterdarlıklardan istemiştir. Tahsilât rakamlarını vaktinde bildirmiyenler hakkında şiddetli cezalar tatbik olunacaktır.

Konya Valisi

Ankara 15 (Telefonla) — Vilâyetine aid işler etrafında Vekâletlerle temasta bulunmak üzere şehrimize gelen Konya Valisi Hüsameddin Kırcan bu akşam Konyaya hareket etmiştir.

Fransaya yardım!

Almanya Parise 100 bin ton patates göndermiş, daha da yollayacakmış!

Paris 15 (a.a.) — D. N. B. bildiriyor:

Almanya, işgal altında bulunan Fransa mıntakalarına ve ezcümle Paris bölgesine, son zamanlarda, 100bin ton yiyecek patates, 50 bin ton dikilecek patates yollamıştır. Almanya, şimdi de, meşgul ve gayrimeşgul Fransaya daha 450 bin ton patates ve 100 bin ton şeker vermeğe hazır olduğunu bildirmiştir.

Siyam - Hindiçini muharebeleri

Londra 15 (a.a.) — Bangkok'tan bildiriliyor:

Siyam resmi tebliğine göre, iki Hindiçini tayyaresi pazar günü Nakonpanom'u ve Siyam tayyareleri de Subanaket'e bir karşılık akını yapmışlardır.

Fransız tayyarelerinin akını

Hanoi 15 (a.a.) — Fransız avcı tayyarelerinin iki Siyam bombardıman tayyaresi düşürdükleri bildirilmektedir. Fransız hava kuvvetleri Siyamda bazı hedefleri bombardıman etmiştir.

Ticarî hareket durdu

Vichy 15 (a.a.) — Havas ajansının bildirdiğine göre, hududdaki çarpışmalar dolayısile, Siyamla Fransız Hindiçinisi kara hudud̄ları arasında ticaret mübadelesi muvakkaten durdurulmuştur.

Yabancı paraların vasatî fiatı

Ankara 15 (Telefonla) — Ecnebi paralarla damga resmine tâbi evrak ve senedler bedelleri ile banka ve sigorta şirketleri muamele vergilerinin hesab ve istifasında kullanılacak olan yabancı paraların altı aylık vasatî fiatları tespit edilmiştir. Bu fiatlar haziran 1941 sonuna kadar mer'i olacaktır.

Millî emlâk işleri

Ankara 15 (Telefonla) — Maliye Vekâleti millî emlâk işlerinin daha intizamlı görülmesini temin için yeni kararlar almıştır. Bu kararlara göre emlâk defterleri sıra ile ve muntazaman tutulacak, işler intizamla görülerek otomatik bir şekilde takib ve neticelendirilecektir.

İşgal altındaki Fransada çıkarılan Alman aleyhtarı gazete

Londra 15 (a.a.) — News Chronicle, «Pantagruel gizli Fransız havadis gazetesi» başlığı altında bir makale neşretmektedir. Makalenin muharriri Pantagruel'in Fransanın işgal altında bulunan kısmında neşredlimekte olduğunu yazmakta ve Almanya aleyhinde, fakat de Gaulle'ün lehinde olan bu gazeteyi neşredenlerin cesaretini tebarüz ettirmektedir.

Günün mevzuu

MISIRDA

Millî vahdeti Kurmak kabil Olacak mı?

Fakat ne yazık ki, Mısırın kendini müdafaa için hazırlanmasına ihtiyacı olmadığı gafletinde bulunanlar var

YAZAN: **Ö. R. Doğrul**

İngilterenin İtalya ile yaptığı muharebenin en kuvvetli tazyiki Mısırda hissolunuyor ve bu tazyik yüzünden Mısırın en ihtiyatlı hattı hareketi takib ettiği göze çarpıyordu. Mısır gerçi mihver devletlerile siyasî münasebetlerini kesmişti ,fakat muharib bir devlet sıfatını almamıştı. Mısır toplayabileceği askerî kuvvetleri toplamış, icabında müttefik İngiltereye yardım için lüzumlu tedbirleri ilerletmeğe çalışmış ve bütün gösterişlere göre kat'î bir karar vermeğe hazırlanmıştı. Fakat bütün teşebbüslere ve bu hazırlıklara rağmen Mısırda göze çarpan bir eksiklik vardı: O da millî vahdetti.

Kapısında düşman duran ve büyük bir tehlike ile karşılaşmak üzere olduğu anlaşılan bir memlekette millî vahdetin tekevvün etmemesi hayretle karşılanabilir. Fakat Mısırda hakikî vaziyet bu merkezde idi. Gerçi Mısırda parlamento hayatı devam ediyor, fakat Mısırın en kuvvetli fırkası, parlamento haricindedir ve bu fırka Vefd fırkasıdır. En kuvvetli partisini parlamentosu haricinde bırakan bir memlekette parlamento hayatının hüküm sürdüğünü iddia etmek, şüphe yok ki, gülünç olur. Fakat muhakkak ki Mısırda parlamento hayatı vardır ve bu hayat oldukça canlıdır. Çünkü Mısırın Vefd haricî nekadar münevver ve kıymetli şahsiyetleri varsa parlamento dahilindedir ve memleket bu münevver kütleden de istifade etmektedir.

Mısırda ikide birde göze çarpan hareket, millî vahdeti kurmayı istihdaf eden bir teşebbüstür.

Bu teşebbüslerin biri son günlerde vuku buldu.

Şimdiye kadar parlamento haricinde kalan ve Mısır efkârı umumiyesi üzerinde kudretli tesirini hâlâ muhafaza eden Vefd partisi birkaç gün önce mühim bir toplantı yaparak bu mevzua temas eden bir karar vermiş ve kararını da Mısır Kralına bildirmiştir.

Hâdisenin ifade ettiği mana gayet sarihtir. O da İngilizlerin Libya hududunda kazandıkları zaferlerden istifade ederek millî vahdeti kurmak, ve böylece dahilî vaziyeti sağlamlanmış bir Mısırı harbin müstakbel inkişaflarına göre hazırlamak..

Vefd partisinin bu münasebetle Mısır Kralına takdim ettiği ariza hakikaten enteresan ve Mısır halkının bugünkü düşünüşünü çok iyi anlatan bir vesikadır.

***

Bu vesikaya göre Mısır, müttefiki olan İngiltereye karşı, aradaki muahedenin icab ettirdiği bütün vazifeleri ifa etmiş, kuvvetlerini, mallarını, enerjisini, hatta hürriyetlerini ve teşkilâtını seferber etmiş, limanlarını, yollarını, demiryollarını, tayyare meydanlarını, şehirlerini, hatta ordularını müttefik devletin emrine vermiş, idarei örfiyenin de ilânına razı olarak.. Müttefikine yardım etmiş, düşmanın hava taarruzları yüzünden bir çok kurbanlar vermiş, silâhlanmak için hiç fedakârlıktan çekinmemiş; ordusile müttefik kuvvetlerin cephe gerisini korumuş ve böylece, ittifak muahedesinin hududunu da aşan bir cömerdlikle hareket ettiğini göstermiştir.

Halbuki yapılan harb Mısırı alâkadar eden bir harb değildir. Ve harb «Vefd» partisinin telâkkisine göre şu mahiyettedir:

«İngilterenin bir düşmanı, Mısır topraklarında İngiltereye hücum etmiş, ve Mısır aradaki ittifak dolayısile müttefikine yardıma koşmuştur. Muahedeye göre, Mısırın bu gibi şartlar içinde müttefikine yapacağı yardım, Mısır kavanin ve nizamatı dairesinde Mısır toprakları dahilinde vuku bulmalıdır. Halbuki Mısır yaptığı yardıma, düşman Mısır topraklarından uzaklaştırıldıktan sonra da devam etmiştir. Çünkü Mısır demokrasinin ancak şarkta ve garbda muzaffer olduğu takdirde tam bir zafer kazanacağına inanıyor.»

Vefd partisinin bütün bunları anlatmaktan maksadı, Mısırın hem harb tehlikesine, hem sulh tehlikesine karşı hazırlıklı olması, ve bunların da Mısırı mütemadiyen «dağınık, ve adeta karışık bulmaları» dır.

Fakat Vefd partisi Mısırı haricî siyaset karşısında «dağınık, maksad ve gayret birliğinden mahrum» görmekle kalmıyor. Mısırın dahilî siyaset bakımından da çok fena vaziyette olduğunu ve memleketin ahlâkî, içtimaî ve iktısadî bakımlardan çok acınacak vaziyette olduğunu anlatıyor ve «memleketi birleştirmek» lâzım geldiğini izah ediyor.

Vefd partisidne göre bu millî birliği temin etmenin çaresi ancak millete dayanmakla ve umumî seçimi yenilemekle mümkündür. Ve bugün bunu yapmağa mâni olacak hiçbir engel yoktur.

***

Bu vesikanın tebarüz ettirdiği en mühim hakikat Mısırdaki vahdetsizliktir ve bu yüzden Mısırda hissolunagelen ıstırabdır. Yaşadığımız devir, bütün dünyanın geçirdiği eşsiz bir buhranla mücadele devri olduğu için, vahdetsizlik, bilhassa bu devirlerde tam manasile bir ıstırab teşkil eder. Ve bugün ise Mısırın adımbaşında bu ıstırabı hissettiği göze çarpmaktadır.

Bu ıstırabı bertaraf etmek ve Mısırın birliğini sağlamlamak için şimdiye kadar vuku bulan teşebbüslerin semere vermemesi, bir aralık Mısırın hakikaten karanlık bir tehlike içinde yaşaması ve tam manasile bir istilâ karşısında bulunması idi.

Bugün gerçi bu istilâ teşebbüsü -İngiltere tarafından- uzaklaştırılmıştır. Fakat harb devam etmektedir ve Mısırın dahilinde geniş bir siyasî münakaşanın veya bir siyasî muhasebenin vukuunu kolaylaştıracak şartların hasıl olduğu iddiası bir hayli şüphelidir. Bunun en bellibaşlı sebebi, Mısır partileri arasındaki ihtilâfın derinliğidir. Fakat bu ihtilâf, prensip ihtilâfı olmaktan fazla şahıs ihtilâfıdır ve bu yüzden, arasıra çok tehlikeli bir takım ihtiras infilâklarına sebeb olmaktadır.

Binaenaleyh Mısır hükûmetinin bu sırada umumî bir seçim yapmayı hiç de akıl kârı bulmıyacağı muhakkak sayılabilir.

O halde Mısırdaki bugünkü vahdetsizlik, bu vahdetsizliğe istinad eden siyasî gevşeklik devam edip gidecek, Mısırda millî birliğe dayanan müstakar bir hükûmet işbaşına gelmiyecek mi?

***

Bugünkü vaziyete bakılırsa bu vaziyet, belki de uzun zir zaman devam edecektir. Çünkü Vefdin vesikasından da anlaşıldığı gibi, Mısır bir takım hakikatleri henüz lâyıkile kavrayamamıştır. Bu vesikaya göre, İngiltere Mısırda bulunmasaydı, İtalya da kuvvetsiz ve hazırlıksız da olmasına rağmen Mısırın bitaraflığına dokunmıyacaktı. Halbuki bilhassa Yunanistan örneği, bu iddianın nekadar çürük ve çocukça olduğunu ispat etmiş bulunuyor. Yunanistana tecavüz eden İtalya, hazırlıksız, ve kuvvetsiz bir Mısırı, muhakkak ki bir hamlede pençesine alırdı. Vaziyet bu derece sarih olduğu halde bunların aksine, İtalyanın nazarî hüsnüniyetine inanmak, bir takım nazariyelerle avunmak, ancak hakikati kavramakla tefsir olunabilir ve bu da Mısırın bugünkü şartların ehemmiyetile mütenasib bir vaziyet almaktan hâlâ çekinmekte olduğunu gösterir.

Hulâsa bugün Mısırdaki telâkkiler bu merkezdedir. Herhalde bu telâkkiler gittikçe olgunlaşacak ve o zaman Mısır hakikî birliğe kavuşacaktır.

Ömer Rıza DOĞRUL

Mısır muhalefet partisi Vefd'in reisi Nahas Paşa İngiliz sefiri Sir Mile Sampson'la görüşüyor

700 bin tayyareci!

İngiliz hava ordusu mürettebatı süratle çoğalıyor

Londra 15 (a.a.) — 700 bin genc arasında tayyare personeli yetiştirmek istiyen yeni İngiliz hava antrenman teşkilâtının ihdası İngiliz gençliği tarafından şevkle karşılanmıştır. Star gazetesinin havacılık işlerinde ihtisası olan muharririnin yazdığı gibi bu yeni teşkilât için 700 antrenman filosu vücude getirilebileceği aşikârdır. Yeni projenin resmi tatbik tarihi olan 1 şubattan pek az zaman sonra bu maksada varılacağı şüphesizdir. 20 kânunusanide büyük bir kısmı eski hava müdafaa teşkilâtına mensub olmak üzere 2300 hava pilotunun Air Council'e kayde dilmek istiyecekleri muhakkaktır.

Baltık denizinde seyrüsefer tehlikeli

Stokholm 15 (a.a.) — Stefani ajansı bildiriyor:

Baltık denizinin sislerine ve buzlarına şimdi mayin tarlaları tehlikesi inzimam ettiği için vapurların büyük bir dikkatle yollarını takib etmeleri lâzım gelmektedir. Bunun için İsveç hükûmeti Stokholmun şimalindeki sulardan Kalmar boğazına kadar fener vapurları koymuştur.

Yugoslavyada vesika usulü

Belgrad 15 (a.a.) — Stefani ajansından:

Yugoslavyanın bir kaç eyaletinde un ve ekmek vesika ile verilmektedir. Bir kaç güne kadar da sabun vesika ile her aileye haftada bir kilo hesabile verilecektir.

Nevyorkta büyük bir yangın

Nevyork 15 (a.a.) — Havas: Brooklyn köprüsünü yakan bir yangın şimdi belediye antrepolarını tehdid etmektedir. 5 kişi ölmüş ve bir çok kişi de yaralanmıştır.

Bulgar ajansı

Alman askeri gelmediğine dair yeni bir tekzib daha neşretti

Sofya 15 (a.a.) — Bulgar ajansı bildiriyor:

Bulgaristandan ecnebi kıt'alarının geçişi ve bu hususta siyasî teşebbüsler yapıldığı hakkında yabancı memleketlerde tahrik edici mahiyette çıkarılan şayiaları Bulgar telgraf ajansı tekzibe mezundur. Filhakika hiç bir ecnebi askeri kıt'ası Bulgaristana geçmediği gibi Bulgar hükûmeti de hiç bir ecnebi hükûmet nezdinde bu hususta her hangi bir teşebbüs yapmış değildir. Esasen ortada böyle bir teşebbüsü mucib olacak bir sebeb de yoktur.

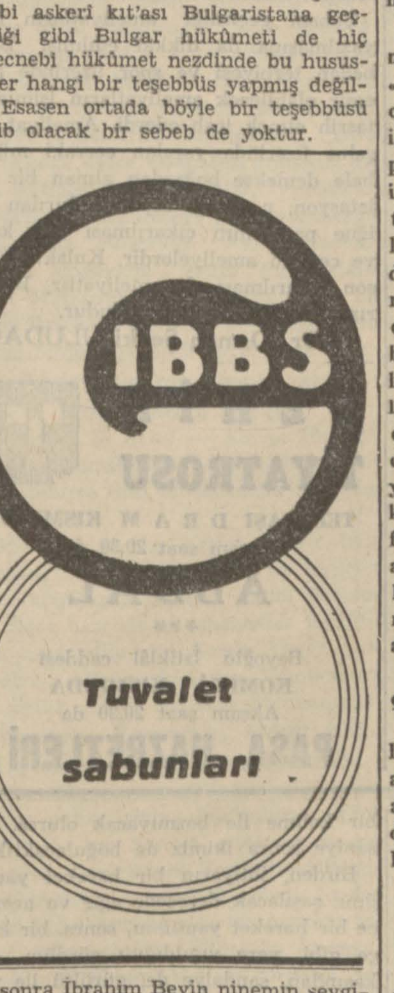

Hadiseler Arasında FELEK

Bir garib maceradır

Hakikaten bir garib maceradır bu fiat murakabesi. Her biri gerek mevkilerinin, gerek bilgilerinin verdiği kuvvet ve salâhiyetle silâhlanmış kıymetli zevatın kurduğu bir komisyon, şayanı taziyet bir talihsizlikle hangi şeye fiat tayin eder, hangi şeyin fiatile meşgul olursa o malda ya bir kesadlık, ya bir pahalılık göze çarpıyor. O kadar ki; bir matahın fiatı murakabe edilmesi adeta onun pahalılanacağına delil sayılıyor.

Bu müşahedenin bu murakabelerden meded uman halk kadar bizzat komisyon için de teessürü mucib olacağında şüphe yoktur.

Acaba bu garib maceranın sebebi nedir?

Pek künhüne eremediğimiz için ancak gazeteci müşahedelerile derlediğimiz malûmata nazaran bu sebebler birkaç tanedir:

Evvelâ ve başlıcası odur ki; komisyon ihtikârın veya pahalılığın önüne geçecek yerde onun peşinden gitmektedir. Yani bir mal haklı haksız pahalılandıktan ve halkın, gazetelerin şikâyetini mucib olduktan sonra komisyonca müzakere mevzuu olmakta, böylece hastalık bir hayli ilerledikten sonra tedavi çareleri aranmaktadır.

Bu tabiye yanlıştır. Tababette de olduğu gibi bugünkü girift ticarette de şifa vasıtaları aramadansa korunma tedbirleri almak lâzımdır. Yani bu komisyon bir mal pahalılanıp ihtikâr saçağa sardıktan sonra değil, bu hâdise tahakkuk etmeden evvel malların pahalılaşmalarının önüne geçecek tedbirleri derpiş etmelidir.

Sebebin ikincisi şudur:

Komisyon bir mala azamî fiat koydu mu, o mal piyasadan çekiliyor ve her çekilen mal gibi üzerinde ihtikâr başlayor; halk sıkıntıya duçar oluyor ve halkı ferahlandırmak için alınan tedbirler böylece makûs netice veriyor. Mal saklayan birkaç kişi cezalansa dahi üsttarafı malını İstanbul hududlarının dışına çıkarıveriyor, takibden kurtuluyorlar.

Meselâ: Son haberlere göre Murakabe komisyonu pirince, fasulyeye ve yağa aid kâr nispetlerini tayin etmiş ve tasdik için bu babdaki mukarreratı Vekâlete arzeylemiş. Vekâlet tasdik ettikten sonra menşelerinin vasatî satış fiatlarına bu kârları vurup toptan ve perakende azamî fiatlar tespit edilecekmiş.

Eğer karşı taraf rahat rahat durup bütün bu resmî muamelâtın cereyanına seyirci kalsa ne âlâ! Halbuki öyle olmuyor. Elinde mal bulunanlar, şimdiden onları bu kararın şümul dairesi haricine naklediyorlarmış. Erbabının rivayetine göre şimdiden yağ stokunu İstanbul Belediyesinin hudud̄ları haricine taşımaya başlamışlar bile. Doğru ise emeklerimize ve yemeklerimize yazık!

Bir üçüncü sebeb de şu:

Meselâ: Kaşar peynirine 90 kuruş azamî fiat konmuş. Eskiden altmışa satılan aşağı kalite kaşar peynirlerini de şimdi doksana satmak mubah. Yani fiat tespit edilen malların kalite değişikliği ihtikâr mücadelesini tesirsiz bırakıyor. İyi mal elini eteğini çekiyor, kötü mal onun yerini alıyor. Kalitesi düşük de olsa piyasada kaşar peyniri bulununca da artık hiç bir makam:

— Bunun iyisi nerede? diye araştırmaya lüzum görmüyor.

Başka bir hengâme de komisyonun manifatura mağazaları arasında bir «lüks sınıf» ihdas etmiş olmasıdır. Önce Lion, Baker gibi büyük mağazaları ihtiva eden bu sınıfa şimdi Mahmudpaşada bir takım manifatura mağazaları ithal olunmakta, böylece bellibaşlı bütün manifotura mağazaları lüks addedilerek bu tüccara tayin edilmiş olan yüzde 25 kârın yüzde elliye çıkarılmasına müsaade edilmekte imiş. Buna da neden lüzum görüldü? Avrupanın hemen bütün büyük payitahtlarını ve onların lüks mağazalarını görmüş birisi sıfatile lüks mağazaların sırf «lüks» vasfından dolayı fazla kâr ettiklerine şahid olmuş değilim. Terzi, kunduracı, gömlekçi, kuyumcu veya kendi hesabına patentalı kumaş yapanlar haric olarak, bütün fabrika mamulâtı her yerde empoze ve aynı fiatla satılır. Yani Beyoğlundaki lüks dediğimiz mağaza ile, Şehremini̇ndeki makaracı dükkânında aynı malı aynı fiatla bulabilirsiniz.

Ve bütün bunlardan bir girift mesele çıkıyor:

Komisyon harıl harıl çalışıyor, fiatları murakabe için tedbirler, kararlar alıyor. Fakat maalesef eski tabirle «esar» yani fiatlar da kendi havasında gidiyor. Pahalılığın önüne geçilmiyor. Bu, hakikaten garib bir maceradır.

***

Kitab sergisi

Beyoğlu Halkevinin her sene olduğu gibi bu sene de büyük bir isabetle tanzim ettiği kitab sergisi bu gün dördüncü defa olarak İstanbul halkının istifadesine arzedilmiş bulunuyor.

Kitab ihtiyacı, çıkan yeni eserlerin tanılması ve okuma zevkinin halka aşılanması hakkında geçende bir aşina ile yaptığım bir hasbıhalde noksanını müşahede ettiğimiz bir şeyin Beyoğlu Halkevince giderilmesine çalışmak memlekette masruf müspet, mütevazı fakat çok faydalı gayretlerden biridir.

Bu sene zarfında neşredilmiş yüzlerce eserin halka takdimi, yeni uyanan okuma ve kitab muhabbeti bakımından ne güzel fikirdir!

Halkın ve hele genclerin bu güzel teşebbüsten hakkile müstefid olacaklarına eminim.

B. FELEK

Fransada yolcu katarları azaltıldı

Vichy 15 (a.a.) — Stefani ajansından:

Haber verildiğine göre bu günden itibaren işgal altında bulunmıyan Fransada yolcu şimendifer servisleri büyük hatlarda günde bir trene indirilmiş ve ikinci derece hatlar da tamamile kaldırılmıştır. Bu takyidat kömürsüzlükten ileri gelmektedir.

«CUMHURİYET» İN EDEBÎ ROMANI: 30

Kızıl Vazo

Yazan: Peride Celâl

Bilmiyorum. Evet hiç bir şey bilmiyorum. Ya birdenbire hayatımdan çekilmeye, kaçmaya kalkarsa, o zaman ben ne olurum?

İşte bu bin türlü endişe, şüphe, ihtimal içinde bunalıyorum. Manevî bir yorgunluk, bezginlik duyuyorum. Kafamda çevrilmekte olan bir filim var ki hep onun yüzü, sözleri, fikirleri, hareketlerile dolu. Bu filmi durdurmak istiyorum. Fakat bütün gayretime rağmen o, orada sür'atle dönüp durmakta devam ediyor ve ben harab oluyorum. Sinirlerim bitiyor, yüzüm sararıyor. Bu adeta sıhhatime tesir ediyor.

Ninem[illegible]kı var. Çok değiştim. Artık Rıza ile ikimize aid olan şeylerden başka herşeye o kadar lâkayd oldum ki.. Hüseyne ne zamandır mektub yazamıyorum. Teyzem darılmış, artık gelmiyor. Ben de vakit bulup ziyaretine gidemedim. Ayşenin düğününe de rahatsız olduğumu ileri sürerek gitmedim. Hele ninem düğüne gitmeyişime pek içerledi. «Düğüne gitmedin, o gün odana kapanıp sabahtan akşama kadar yatıp uyudun. Rahatsızlığın bahane idi» diye, söylendi. Yattığımı, fakat uyumadığımı, gözlerim kapalı akşama kadar Rızayı düşündüğümü nineme nasıl söyliyebilirdim.

Bu son günlerde evde küçük bir hâdise de oldu. Ninem bahçıvan Hamdi Ağayı koğdu. Bir gün müsaade almadan, ve kimseye haber vermeden içeri girmiş, ninem onu salonda görmüş, şaşırmış, ne istediğini sorunca, telâşlı bir tavırla beni görmek istediğini, bahçedeki büyük köbeğe hangi çiçeklerden ekeceğimizi soracağını söylemiş. Ninem, «Konuşurken kekeleyip, kızarıyordu, diyor. Yalan söylediğine eminim. Derhal bahçeye, kulübesine dönmesini söyledim. Arkasından Ahmed Ağayı çağırttım, hesabını kesip savmasını tenbih ettim. Eve girmek için bahane arayan bir adam. zaten bir türlü ısınamadım, bakışlarından korkuyordum. Defedince ancak nefes alabildim.» Ninem bu hareketine belki itiraz edeceğimi, adamı habersiz savmasına hiddetleneceğimi sanmıştı. Hiç sesimi çıkarmadım. Adam sırf beni görmek, çiçekler hakkında fikrimi sormak için içeri girmiş olabilirdi. Fakat belki de ninemin hakkı vardı. Zaten aldığım gündenberi bu adamı istememişti. Fakat bütün bunlar beni artık alâkadar etmiyordu. Babamın düşmanlarının bir gün karşıma çıkıvermesi ihtimalini bile unuttuğum zamanlar oluyordu.

Yalnız bir şey düşünüyordum: Sevdiğim adamı...

Bilhassa bugün her zamankinden çok daha sinirli ve heyecanlıyım. Geçen hafta ayrılırken Rıza durgundu. Garib bir ısrarla gözlerime bakarak:

— Gelecek hafta son gezintimizi yapacağız, dedi. Sizi Taksimde, saatin altında bekliyeceğim, saat ikide..

Son gezintimiz.. Bu kelime beni hüzün içinde bırakmış, adeta sersemletmişti. Hayır, onunla hiç bir şeyin son olmasını istemiyordum. Yaşadığım müddetçe, daha doğrusu yaşadığımız müddetçe onunla tek bir vücud gibi beraber olmak istiyordum.

Son gezinti... Şimdiden dakikaları sayıyordum. Pencereden pencereye giderek, yarım kalmış, okunmamış kitabları elimde sıkıntı ile buruşturarak evin içinde âvare dolaşıyorum. Ninemin, hareketlerimi gözden kaçırmaması, endişeli, durgun gözlerle beni takib etmesi büsbütün sinirlerimi kamçılayor, isim veremediğim bir üzüntü içindeyim.

Yemeği yer yemez hazırlanmak için odama çıktım. Aynamın önünde şapkamı giyerken ninem içeri girdi. Sessiz adımlarla gelip şezlongun ucuna oturdu. Aynanın içinden, beni derin derin süzdüğünü farkettim. Birdenbire kollarıma bir halsizlik geldi. Ellerimi şapkamdan ayırdım.

Ben aynanın önünde o, şezlongun ucunda bir kaç saniye hareketsiz kaldık. Onun konuşmasını bekliyordum. Biliyordum ki mimarla sık sık yaptığım gezintilere için için muarızdı. Bu genc adamla olan münasebetim onu korkutuyordu.. Kaç defa «Kimdir bu adam? Nasıl bir aileye mensubdur?» diye sormuştu. Ayni suali doktor Rüştü Beye de sorduğunu zannediyorum. Herhalde ondan da fazla bir şey öğrenememişti. Doktorları olmakla beraber Rüştü Bey de Rızanın ailesi hakkında pek az şey biliyor. İşte bu kadar az tanıdığımız bir adamla tesis ettiğim samimiyeti de ninemin aklı almıyor. Rızaya bir türlü ısınamadı. Onun şimdi beğendiği, koca olarak bana münasib gördüğü tek bir adam var: İbrahim Bey. Bu adam bir kaç kere telefon edip, benden daima kısa ve soğuk cevablar aldığı halde evde bulunmadığım bir gün kalkıp bize gelmiş. Akşama kadar oturmuş.

Ne konuştular, kelimesi kelimesine bliyorum, fakat bu ilk uzun temasından sonra İbrahim Beyin ninemin sevgisini kazandığı muhakkak. Fırsat düştükçe onun olgun, aklı başında, mükemmel bir adam olduğundan bahsediyor.

— Ağırbaşlı, efendi adam! diyor. Tam aile babası olacak erkek. Söylediği sözü biliyor, şimdikiler gibi başı havada genclerden değil..

Aynanın karşısında uzun müddet hareketsiz kalamazdım. Beş dakikaya kadar çıkmam lâzımdı. Saat ikiye çeyrek vardı. Döndüm, çantamı, eldivenlerimi aldım. Son bir defa kendime baktım. Küçük mavi beremden taşarak omuzlarıma dökülen saçlarım, gri spor tayyörümle bir küçük kıza benziyorum. Fakat bu küçük kızın görmüş, geçirmiş, durgun, gölgeli gözleri var. Olgun bir kadının, daha doğrusu seven bir kadının gözleri..

Ninem benim gitmek üzere olduğumu görünce yerinden kalktı ve nihayet konuştu:

— Gene çıkıyorsun! dedi. Bu gezmeler daha nekadar devam edecek?

İlk defa böyle bir müdahalede bulunuyordu. Gülümsemeğe çalışarak:

— Evvelce sen gezmemi, dolaşmamı isterdin, diye, cevab verdim. Şimdi iyi vakit geçirmem, eğlenmem hoşuna gitmiyor mu?. Yoksa bunda bir fenalık mı görüyorsun?

(Arkası var)

SPORDA TERBİYE

Tıbbî muayene fişi

Bunlar; aid olduğu şahıs hakkında kâfi malûmat verecek kıymette olmalıdır

— 2 — [*]

Yazan: **Dr. Osman Şevki Uludağ**

Beden terbiyesi genel direktörlüğünün neşrettiği (tıbbî muayene fişi) birçok noktalardan dikkati çeker. Bunun mehazi nedir, bilmiyoruz. Ancak fiş üzerinde memleketimizin hususiyetlerini bilen spor hekiminin ihtiyacları takdir edici muhakemesinin alâmetlerini de görmüyoruz.

Beden terbiyesi ve spor fişleri hakkında ortada haylı nümuneler vardır. Bunların arasında büyük farklar bulunur. Esasen fiş tanzimi ilk muayenenin umumî neticelerini kaydederek mükellefe veya amatöre yol göstermek gayesini takib ettiğine göre muhtelif nümuneleri ortaya koyanlar kendi eserleri hakkında içtihadda bulunabilirler ve onları müdafaa ederler. Onun için, biz de genel direktörlük tarafından kabul edilen fişin şekil ve hususiyetini bir tarafa bırakarak sadece esasları, muhitin hususiyetine göre konmasını lâzım gördüğümüz kayıdları tıb gözlüğü ile tetkik edeceğiz.

Tıbbî muayene fişi muhtelif vücud hareketlerile meşgul olan veya edilen şahıs hakkında kâfi malûmat verecek kıymette olmalıdır ve kendisinden, ailesinden başka muhitinin dahi hususiyetlerine göre kayıdları ihtiva etmelidir. Gıda mübadelelerinin tanzimi ile birlikte vücud şekillerini tekemmül ettirici adalî çalışma tarzlarını tayin etmek için, muayene fişi lüzumlu derecede sarih olmalıdır.

Fiş tanzimi bahsinde aşağı yukarı ittifak edilmiş prensipler vardır, ki bunlar fizik ve fizyolojiktir. Mevcud fişler arasında bu prensipleri tasrih eden müfredat üzerinde henüz umumî bir birleşme yoktur. Bundan dolayı bizim genel direktörlüğümüzün şu veya bu nümuneyi niçin almadığını araştırmak lüzumsuzdur. Ben fişin ilmî olmıyan ve ilhamını muhitimizden ve hususiyetlerimizden almıyan kısımları üzerinde durmayı faydalı buluyorum.

***

Bizim fişte esaslar şöyle tasnif edilmektedir:

1. Hhvali sabıkâ: Ailevî hastalıklar, fena itiyadlar, geçirilen ameliyatlar, mevcud nedebeler.

2. Ahvali hazıra: Görünüş, nabız, akciğer, hazım cihazı, idrar cihazı, cümlei asabiye refleksleri, göz, kulak, boğaz, burun ve kadınlarda aybaşıları.

3. Bunlardan sonra tecrübevî muayene ile nabız ve kan tazyiki hakkında bazı kayıdlar ve karar için bir kısım.

***

(Ahvali sabıka) başlığı altında açılan kayıdlarda birçok intanî hastalıklardan başka bazı dahilî ve zührevî hastalıklara dahi yer vermiştir. Geçirilen intanî hastalıkların tespiti her hangi bir tıbbî muayenenin başlangıcını teşkil eder, lüzumludur ve doğrudur. Ancak üzerinde durulması lâzımgelen bazı maddeleri vardır ki bunların esaslı noktalarına kısaca temas edeceğim:

1. Bademcik iltihabı ekseriya başlı başına bir hastalık değildir. Halbuki fişte yer almıştır. İntanî hastalıklarda bademciklerin şişmesi vücudün hastalığa mukavemet için çalıştığını gösterir ve bademciklerin eskiden geçirilmiş olan büyümeleri şahıslar tarafından daima iltihab diye anlatıldığı için insanı aldatır. Bize kalırsa bademciklerin eskiden geçirdiği iltihablar yerine muayene esnasında görülen büyüme dikkati çekmelidir.

2. Bizde grip kelimesi kadar suiistimal olunan bir şey yoktur. Her hangi bir kırgınlık, burun nezlesi ve göğüse doğru intişarı hep grip diye anılır. Hakikî grip nedir, bilinmez. Teşhis olunamıyan her hastalığın adı griptir. Bunun ucu bazan tifoya kadar bile dayanır. Bu kadar fena anlaşılan ve yanlış ifade edilen bir hastalığın muayene fişinde yer alması neye yarar? Her kime sorulsa hayatında beş on defa grip çektiğini söyler ki, belki bunlardan hiçbirisi de hakikî grip değildir.

3. Zührevî hastalıklar üzerinde ehemmiyetle durulmak lâzımgelir. Bunlardan bir kısmı hayat üzerinde daima müessirdir. Meselâ belsoğukluğu, mevziî bir hastalık olmaktan ziyade kalbde, mafsallarda, mesanede esaslı yadigârlar bırakabilir. Frengi daha mühimdir. Her hekim, hastasını muayene ederken onun dikkatini çekmeden üstü kapalı suallerle bunu tahkika çalışır. Onun için frenginin fişte yer alması tabii ve zaruridir. Fakat gene zührevî hastalıklardan biri olan yumuşak şankr ehemmiyetli görülmez. Onun tedavisi de mevziî olarak yapılır. Olsa olsa civarındaki bezlerin iltihabından dolayı basit bir müdahaleyi istilzam ederek bir nedebe bırakmak suretile ortadan çekilir.

Biz muayene fişinde şahsın (ahvali sabıka) sına aid maddeleri dikkatle okuduğumuz halde aradığımızı bulamadık. (Sıtma) bizim memleketimizde mevcud ve en münteşir olan bir hastalıktır. Sıtmanın şahsın sıhhati üzerindeki tesirleri frengi veya veremden daha aşağı değildir. Umumî neşvünema üzerinde, hayat ve sıhhat üzerinde mühim roller oynayan sıtmanın fişte yer almamış olmasını zühul eseri saymak isteriz.

Müfredatı dört büyük sahife dolduracak kadar çok olan beden terbiyesi muayene fişinde bülûğ zamanının kaydedilmemiş olması da bir noksan sayılmalıdır. Bülûğun tezahür zamanı, teessüs edip etmediği, bilhassa genc mükellefler üzerinde ciddî bir ehemmiyeti haizdir. Kezalik çocuklukta büyüme ve inkişaf safhaları bir şahsın tıbbî muayenesinde ihmal edilmemesi lâzımgelen noktalardı, ki bunları da fişte göremiyoruz.

Bunlar gibi (ailevî hastalıklar) başlığı altında şahsın geçmiş zamanları sırasında zikrolunan maddeler üzerinde de durulmalıdır. Akıl hastalıkları, alkolizm gibi tespiti lüzumu muhakkak olan noktalardan başka fişte bir de (kanser) kelimesi görülmektedir. Bu bizi düşündürdü. Acaba kanserin irsî olduğu kanaati teessüs mü etti ki beden terbiyesine aid muayene fişine girecek kadar mühim görüldü? Halbuki kanserin irsî olduğu kadar sirayet veya taharrüs eseri olduğu hakkındaki davalar hâlâ çarpışmaktadır. Husulünde henüz ittifak edilmemiş olan kanserin ailede mevcud olması, ona fişte yer işgal etmek hakkını veremez.

Nikris, diyabet gibi bünye ve iğtida hastalıklarının fişte yer alması da bu nevidendir. Diyabetli bir babanın oğlu mutlaka diyabetli olmaz. Gene bu sırada aileler arasında meslekî hastalıkların dahi yer almış olmasını anlıyamadık. Kömür veya kireç ocaklarında çalışmış, bu yüzden teneffüs yollarının bir kısmı tıkanmış olanların bu nevi hastalıkları asla irsî olamaz.

***

(Fena itiyadlar) diye açılan paragrafta alkol ve tütün kelimeleri tasrih edilmiş. Morfin, kokain, heroin gibi uyuşturucu maddeler, hele (esrar) ın tahkiki ihmal edilmiştir.

Şahsın geçirdiği ameliyatların fişte yazılmasına da dikkat edilmiş. Bizce beden terbiyesi ve spor üzerinde müessir olabilecek ameliyatların isimlerini tasrih etmek icab ederdi. Ameliyat, bir şahıs üzerinde yapılan cerrahî müdahale demekse boğazdan alınan bir vejetasyon, parmağa saplanıp kırılan bir iğne parçasının çıkarılması hep kanlı ve cerrahî ameliyelerdir. Kulaktan buşon çıkarılması da ameliyattır. Bunların aydınlatılması lüzumludur.

Dr. Osman Şevki ULUDAĞ

[*] İlk yazı 7 ikincikânun tarihli nüshamızda intişar etmiştir.

ŞEHİR TİYATROSU
TEPEBAŞI D R A M KISMINDA
Akşam saat 20,30 da
ABDAL
***
Beyoğlu İstiklâl caddesi
KOMEDİ KISMINDA
Akşam saat 20,30 da
PAŞA HAZRETLERİ

Serbest fikirler

Yüksek İktısad ve Ticaret mektebi

Kuruluşunun 58 inci yıldönümü münasebetile

Ticaret ve İktısad mektebimiz her yıl 16 ikincikânunda kuruluş yıldönümünü merasimle kutlular. O gün bu kıymetli ve kıdemli ilim müessesemizde, eski ve yeni mekteb mezunları, profesör ve talebeler toplanırlar.

Sayıları bini aşan ve yurdun dört bucağında ekonomi işlerinin muhtelif şubelerinde bilfiil vazife gören, hududlarda subay elbisesile nöbet tutan bütün mezunların gözleri şu anda Sultanahmedde güzel abidelere karşı yükselen sevimli mekteblerine çevrilmiştir. Yorucu ve mes'uliyetli işlerine kafa ve gönüllerini vakfettikleri vazifelerinden bir an için ayrılan idareciler, bankacı, maliyeci şefler, müfettişler, hususi ve resmi ticaret hayatının sayısız genc, ortayaşlı elemanlar, mütehassıs muhasibleri, mekteble alâkası olan binlerce eski ve yeni talebe bu kutlu günü, delikanlılık çağının gürbüz neşesile tes'id etmektedirler.

Ticaret mektebimiz modern ilim müesseselerimizin ilk kurulanlarından biridir. Bununla beraber eski devrin bütün mezun sayısı iki yüzü geçmez. Bunun sebebini anlamak pek kolaydır. Osmanlı imparatorluğunun iktısadî durum itibarile yarı müstemleke olması, mamul mallar için bir açık pazar teşkil etmesi, millî sanayi kurmanın, himayekâr gümrük resimlerini yükseltmenin devletin iktidarında bulunmaması, kapitülâsyon meseleleri, devletin ticaret hayatına müdahale edememesi ve ticaret tahsiline yüksek makamların lâkaydisi v.s. v.s. dir. O zamanlar bu şartlar altında ekonomi tahsili yapanlar işsiz kalırlar, itibar görmezler. Uzun ve zahmetli tahsillerinin semerelerini ekseriya hüsranla öderlermiş. Bununla beraber Ticaret mektebi o en karanlık istibdad devirlerinde de memleket için pek faydalı ve için için kaynayan bir kudret istidadile muhitin fena şartlarını tadil, alâkasızlığını yenmek ve iktısadî, ticarî ve malî bilgileri yaymak, bu mevzuları ecnebi dillerden türkçeye maletmek ve bugünü hazırlamak cehdile durmadan çalışmıştır.

Yüksek İktısad ve Ticaret mektebimiz son yirmi senedenberi pek faal bir devreye girmiştir. İlk sınıfa her sene beş yüze yakın talebe kaydolunmakta ve yüz kadar talebe mektebin muhtelif şubelerinden mezun olmaktadır. Buna mukabil memleketin iktısadî inkişafı o kadar şümullüdür ve modern sanayi ve ticaret ihtiyacları yetişmiş elemana o kadar muhtacdır ki mezun sayısı hiçbir zaman arzu edilen miktara varamamakta, her yerde yüksek ticaret mezunu aranmaktadır.

Bu hal herşeyden evvel gösteriyor ki bazı halk kütlelerinde eski çağlar artığı olarak devam etmiş olan ticareti hakir görme temayülü şimdi tamamen yok olmuştur. Bugün ekonomi genişlik itibarile bütün hayat sahalarımızı kaplamıştır. Devlet iktısadın nâzımı mevkiini almış ve iktısadî kültürle yetişmiş elemana ihtiyac her zamankinden ziyade artmıştır. Siyasî istiklâlin iktısadî istiklâle ve tamamiyete bağlı bulunduğunu artık ilkmekteb talebelerimiz dahi öğrenmiş bulunuyorlar.

Balkanlarda en kıdemli ekonomi mektebi olan Yüksek İktısad ve Ticaret mektebimizin istikbali mazisinden ve halinden çok parlak olmağa lâyıktır.

Salâhaddin BİRKAN

SPOR

Voleybol maçları

Dünkü voleybol müsabakalarına iştirak eden kızlarımız

İstanbul kız mektebleri arasındaki voleybol maçlarına dün Eminönü Halkevi salonunda devam edilmiştir. Voleybol maçlarına giren en kuvvetli takımlardan çamlıca ile İstanbul liseleri arasındaki maç çok heyecanlı olmuştur.

İlk seti 15-9 sayılarla Çamlıca takımı kazanmıştır. İkinci seti 15-13 İstanbul lisesi tarafından kazanılınca, oyunun heyecanı bir kat daha artmıştır.

İstanbul lisesi takımı son sayılarda başta bulunduğu halde maçı 17-15 kaybetmiştir.

Kız muallim 15-7, 15-11 Şişli Terakki lisesi takımını yenmiştir.

Dünkü mekteb maçları tehir edildi

Dün yapılması lâzım olan mektebler arasındaki butbol maçları sahanın fazla çamurlu olması dolayısile tehir edilmiştir.

Yeni hakem kursu

İstanbul Futbol Ajanlığı tarafından açılacak hakem kursunun kayıd müddeti dünden itibaren bitmiştir.

Yeni kurs faaliyetine önümüzdeki haftadan itibaren başlanacaktır.

Galatasaray kulübünün kongresi

Galatasaray kulübünün kongresi cumartesi günü saat 15 te kulüb lokalinde toplanacaktır.

Uludağdaki müsabakaların resmî neticeleri

İstanbul bölgesi dağcılık ajanlığından: 10/1/1941 tarihinde Uludağda yapılan müsabakalarda aşağıdaki dereceler elde edilmiştir.

İniş müsabakalarında:

Erkekler: 1 inci Ekrem Karay 2.23.1 İstanbul, 2 inci Enver Tabul 2.30.4 İstanbul, 3 üncü Mukbil Aykut 2.33 İstanbul.

Slalom müsabaka:

Erkekler: 1 inci Ekrem Karay 54.1 İstanbul, 2 nci Mukbil Aykut 60.1, İstanbul, 3 üncü Turgud Karay İstanbul.

İnis bayanlar (1500): 1 inci Jale Taylan 3.15 İstanbul, 2 nci Hale Taylan 3.52 İstanbul, 3 üncü Meliha 4.44 Bursa.

Voleybol müsabakaları

İstanbul bölgesi voleybol ajanlığından:

1 — Voleybol müsabakaları Galatasaray spor kulübü salonunda oynanacaktır.

2 — İştirak edecek kulüb ve takımların 20/1//1941 pazartesi günü akşamı saat 18 e kadar Galatasaray spor kulübünde Bay Turguda ikişer fotograf ve oyuncu listelerile müracaat etmeleri lâzımdır.

3 — 20/1/1941 pazartesi gününden sonra kayıd muamelesi yapılmıyacaktır.

SİNEMA

Genclerin çok beğendiği artist

Alice Faye sade meşhur bir sinema yıldızı değil; ayni zamanda Amerikanın en fazla sevilen şantöz ve dansözüdür

Yüzü fevkalâde güzel olmadığı, sesi de kulağa fazla hoş gelmediği halde Alice Faye, bundan iki üç sene evvel dünyanın dört tarafında gösterilen «Büyük caz» filmile bütün cihan genclığini teshir etmiştir. Dans ve musiki meraklısı delikanlılar ve kızlar bir kordelânın mümessilleri arasında Alice Faye'ın ismini gördüler mi, hemen o eseri seyre koşmaktadırlar. Bundan anlaşılıyor ki, yeni yetişenler, klâsik bir güzellik, pürüzsüz bir sesten ziyade orijinal bir çehreye, ekzanterik bir şarkı söyleme tarzına ehemmiyet vermektedirler.

İtiraf etmeli ki, Alice Faye, şu anda değil, beş, altı yaşından itibaren bu meziyetlere sahib bulunmaktadır. Nevyorkta dünyaya gözlerini açan san'atkâr, ilk çocukluk devrelerinden itibaren kiliselerde, hususi toplantılarda, mekteb müsamerelerinde şarkı söylemeğe, dans etmeğe başlamış, reşidlik yaşına vâsıl olduğu zaman da annesinin muvafakat etmemesine rağmen sahneye intisab etmiş ve bu yoldaki faaliyetine ilâveten barlarda, kabarelerde, gece eğlenti yerlerinde numaralar yaparak çalışmaya da koyulmuştur. Fakat Alice Faye'ın Amerikalılar nazarında mevkiini yükselten meşhur Amerikalı şarkıcı ve filim artisti Rudy Valle olmuştur Onun musiki heyeti arasına dahil olduktan sonradır ki, genc kadın bütün yeni dünyaya şamil bir şöhret kazanmış ve bu yoldan yürüyerek sinemaya intisab etmiştir.

Alice Faye'ın ilk çevirdiği filim «Nevyork uyurken..» dir. Bunu «Bahriyeliler» ve «Holivudda 365 gece» takib etmiştir. «1935 dans kepazelikleri», «Her akşam sekizde», «Soytarılar kralı», «Zavallı zengin kız», «Söyle yavrum, şarkı söyle!» filimleri de onun en nazarı dikkati celbeden kordelâlarıdır. Fakat en yükseği ve kendisini herkese sevdireni «Büyük caz» olmuştur.

Alice Faye, Jean Harlow'un ölümünden sonra plâtin sarışınlar kraliçesi ilân edilmiştir. Artist mavi gözlerile açık sarı saçlarına pek yakıştırdığı yeşil elbiselere bayılır. Ata binmek, tenis oynamak tercih ettiği sporlardır. Henüz bekârdır. Holivuddaki köşkünde annesile beraber oturur.

Alice Faye sade meşhur bir sinema yıldızı, tanınmış bir dansöz ve şantöz değil, ayni zamanda büyük bir radyo artisti de olduğundan hemen her hafta yüzlerce aşk mektubu ve evlenme teklifleri almaktadır.

Alice Faye

Bunların içinde 500 bin davarı olan Arjantinli çiftlik sahiblerinden, Birleşik devletler tebaası milyonerlerden tutun da Kanadalı jandarma kumandanlarına kadar bin bir çeşid erkek vardır.

Bir iki satırla

★ Loretta Young'un «Kahvaltıdan evvel» isminde yeni bir filim çevirmekte olduğunu evvelce haber vermiştik. Bu filim için Loretta'nın gözleri tabii ziyalar altında açık mavi, sun'i ziya altında ise koyu mavi görünmektedir. Tabiatile böyle bir vaziyet, açık havada ve stüdyoda çekilen sahnelerde göz renginin değişmesi dolayısile seyirciler adeta başka başka kadınlar müvacehesinde bulundukları hissine kapılacaklardı. Bunu izale etmek için hususî tertibatla Loretta'nın gözlerinin her iki nevi sahnelerde de koyu mavi görünmesi temin olunmuştur.

★ Pat O'Brien ile Constance Bennett çevirmekte oldukları «Garb geçidi» filmini bitirmişlerdir. Bu kordelâ, Amerikanın, şimalde kutub noktasına yakın havalide şarktan garbe doğru tayyarelerle geçilmesini tasvir etmektedir.

VAHŞİ KOŞU
Baş rollerde:
CLAUDETTE COLBERT - HENRY FONDA

LÂLE sinemasında

Büyük bir musiki ziyafeti.. Sonsuz bir neş'e bayramı
İçli bir aşk serenadı.. Kuvvetli bir heyecan fırtınası
AŞK SERENADI
(Fransızca)
Billur sesli Neş'e haliki
Grace Moore Melwyn Douglas'
Son zaferidir
Bu akşam LÂLE'nin
Şeref gecesi olacaktır. İlâveten en son gelen
Türkçe PARAMUNT JURNAL
Numaralı yerlerinizi evvelden aldırınız. Tel: 435

ŞARK SİNEMASI (Eski Ekler)
YARIN AKŞAM SUAREDEN İTİBAREN
BİR SİNEMA ABİDESİ OLAN
ARABACININ KIZI DUNYAŞKA
(Aşk ve Hayal)
Filmini gösterecektir.
Meşhur Rus edibi ALEKSANDR PUŞKİN'in romanından
Oynayanlar: HEINRICH GEORGE ve HİLDE KRAHL
Bu film bizi, Rusyanın göbeğindeki ıssız beyabanlarda bulunan bir konak yerinden, posta sürücüsünün kızı dilber DUNYAŞKA'nın hayatına nihayet vermekle biten, musikisi, dansları, hazin şarkılarile Çarlık Rusyasının muhteşem saraylarının hayatı içinde yaşatmaktadır.

Filmcilik tarihimizin çok beğenilen filmi
KAHVECİ GÜZELİ
Halkımızdan gördüğü fevkalâde rağbet üzerine
İPEK ve SARAY
Sinemalarında daha birkaç gün temdid edilmiştir.
BİR TÜRK'E GÖNÜL VERDİM
Mevsimin en büyük TÜRKÇE FİLMİ

RADY

Bu günkü progr

16/1/941 perşembe

8,00 Program	18,03 Cazb
8,03 Haberler	18,40 Müzi
8,18 Müzik (Pl.)	19,15 Müzi
8,45 Yemek listesi	19,30 Habe
★	19,45 İnces
12,30 Program	20,15 Rad.
12,33 Fasıl heyeti	20,45 Müzi
12,50 Haberler	21,00 İstek
13.05 Fasıl heyeti	21,30 Konu
13,20 Müzik (Pl.)	21,45 Orkes
★	22,30 Habe
18,00 Program	22,45 Caz (
	23,30 Kapa

Mevlid

Feriköyünde Umurca Glikoz ve Nişasta fabrikası müdürü Cemal Demirelin 25 yaşındaki mahdumu Muammer Demirelin ruhuna ithaf olunmak üzere ikincikânunun 19 uncu günü Beyoğlunda Ağacamiinde öğle namazını müteakib Mevlidi Nebevî kıraat olunacağından arzu eden bütün ehibbanın gelmelerini rica ederiz.

İrtihal

Jandarma emekli albayı Cahid Ezgünün eşi ve Üniversite asistanı Fuad Ezgünün validesi, merhum Rasim Paşanın gelini, merhum miralay Mehmed Muradın eşi, General Mehmed Ali ve Fuadın hemşireleri, avukat Suad, Nihad Vedad Bengünün halaları salihavandan Bayan ADİLE AREL eylemiştir. Cenazesi 17 kânunusani ma günü Erenköyündeki köşkten kaldırılarak namazı Zihnipaşa şerifinde kılındıktan sonra Sahcedid aile kabristanına defnedilecektir. Allah rahmet eylesin.

Kederdide ailesine beyanı taziyet leriz.

***

Eski Beyrut Valisi merhum A şanın kızı ve eski Trablusgarb merhum Rasim Paşanın gelini, miralay Mehmed Muradın eşi, General Mehmed Ali ve Fuadın hemşireleri, avukat Suad, Nihad Vedad Bengünün halaları salihavandan Bayan ADİLE AREL eylemiştir. Cenazesi 17 kânunusani ma günü Erenköyündeki köşkten kaldırılarak namazı Zihnipaşa şerifinde kılındıktan sonra Sahcedid aile kabristanına defnedilecektir. Allah rahmet eylesin.

Kederdide ailesine beyanı taziyet leriz.

Ankara Borsası 15/1/1

Londra	1 Sterlin	5,24
Nevyork	100 Dolar	132,20
Cenevre	100 İsv. Frc.	29,6875
Atina	100 Drahmi	0,9975
Sofya	100 Leva	1,6225
Madrid	100 Peçeta	12,9375
Belgrad	100 Dinar	3,175
Yokoha.	100 Yen	31,1375
Stokholm	100 İsveç K.	31,005

ESHAM VE TAHVİLÂT

Ergani	19,81
Merkez Bankası peşin	108,75

Merhametten Maraz

Yazan: *Stefan Zweig* — 64 — Türkçeye çeviren: *Hamdi Varoğlu*

— Hıçkıra hıçkıra ağlayor, artık iyi olmamın bir manası kalmadı, diyor, madem ki o...

İhtiyar, büyük bir gayret sarfına hazırlanır gibi derin bir nefes aldı. Sonra, sözünü şöyle bitirdi:

— Mademki o... Bana karşı merhametten başka bir his beslemiyor.

Bu «o» kelimesini işitir işitmez, bütün vücudüm, buz gibi bir ürperti ile, tepeden tırnağa sarsıldı. İhtiyar, o zamana kadar, kızının hissiyatına dair bana en ufak bir imada bulunmamıştı. Benden kaçtığı, yüzüme bakmağa cesaret edemediği çoktanberi belli oluyordu. Çocuğunun, kendisinden kacan bir erkeğe ilânı aşk ettiğini bilmek ona dehşet veriyordu. Kızının itirafları, ona müthiş bir azab vermiş olmalıydı, itiraf edilen bu aşk, onu, ölçüsüz bir hicaba sürüklemişti. Benim gibi, o da, tabiîliğini kaybetmişti. Bir şey saklayan, yahud saklaması icab eden kimsenin bakışlarında samimiyet ve açıklık kalmaz.

Fakat, artık, ok yaydan çıkmıştı ve avni darbe, ikimizin de yüreğini yaralamıştı. Bu kelime telâffuz edilir edilmez, ikimiz de susuyor ve biribirimizin yüzüne bakmaktan çekiniyorduk. Bir sükût, aramızdaki dar mesafede katılıp kalmış gibiydi. Sonra, bu sükût, yavaş yavaş yayıldı, siyah bir gaz gibi tavana kadar yükseldi ve bütün odayı kapladı. Aşağıdan, yukarıdan, dört taraftan bizi sıkıştırıyordu ve ihtiyarın hızlı hızlı nefes alışından, bu havanın, onun nefesini tıkadığını anlıyordum. Birimizden biri ayağa kalkıp, sükûtu bir kelime ile bozmıyacak olursa, bir saniye sonra ikimiz de boğulacaktık.

Birden, ihtiyarın bir hareket yaptığını, şaşılacak derecede ağır ve acemice bir hareket yaptığını, sonra, bir külçe gibi, yere yığıldığını gördüm. Arkasından, sandalye de, gürültü ile yuvarlandı.

İlk aklıma gelen şey, kalb sektesi oldu. Kalbinden hasta olduğunu biliyordum, Kondor söylemişti. Korku ve telâşla, onu yerden kaldırıp bir kanape üstüne uzatmak için atıldım. Fakat, iskemleden yuvarlanmış olmadığını o anda anladım. Kendiliğinden yere atılmıştı. Dizüstü gelmişti. Yerden kaldırmak istediğim zaman bana doğru sürüklendi, ellerime yapıştı, yalvarmağa başladı.

— Ona yardım etmeniz lâzım... Yalnız siz yardım edebilirsiniz... Kondor da öyle söylüyor: Sizden başka hiç kimse ona yardım edemez!.. Yalvarırım size, merhamet ediniz!.. Bu böyle devam edemez!.. Kendini öldürecek!..

Ellerim fena halde titremekle beraber, ihtiyarı, zorla ayağa kaldırmak için, omuzlarından sıkı sıkı kavradım. Fakat o, kollarıma yapışıyordu, parmaklarının mezbuhane, etlerime gömüldüğünü hissediyorum. Cebi, merhametli delikanlıya zulmeden, rüyasındaki cebi!

— Kurtarın onu, diye inleyordu, Allahaşkına kurtarın!.. Onu bu halde nasıl bırakırız?.. Yemin ederim ki, bu, onun için bir hayat, memat meselesi oldu... Ye'sinden, neler söylediğini tasavvur edemezsiniz. Sizin tekrar rahatınıza kavuşmanız için, bizim de onun elinden kurtulmamız için, kendi vücudünün ortadan kalkması icab ettiğini söyleyip ağlayor... Bunlar lâftan ibaret değil, son derece ciddi... Bundan evvel iki defa kendini öldürmeğe kalktı, bir defasında bileğinin damarlarını kesti, bir defasında da hap yuttu. Kafasına bir şey koydu muydu, kimse vazgeçiremez, hiç kimse... Artık onu yalnız siz kurtarabilirsiniz, yalnız siz... Yemin ederim, yalnız siz...

— Peki Mösyö Kekesfalva... Rice ederim, sakin olunuz... Elimden gelen her şeyi yaparım. İsterseniz sizin eve gidelim, kendisini iknaa çalışayım. Haydi, hemen şimdi, beraberce gidelim. Kendisine ne söyleyeyim, ne yapayım?

İhtiyar, kolumu birdenbire bıraktı ve dik dik, yüzüme baktı:

— Ne mi yapacaksınız?.. Sahi, anlamıyor musunuz ? Yoksa anlamak mi istemiyorsunuz? Halbuki size her şeyi itiraf etti, kendini size teslim etti. Size mektub yazdı, cevab vermediniz; gece gündüz, kendisini uzaklaştıran siz olduğunuzu, kendisini istihfaf ettiğiniz için ondan kurtulmak istediğinizi söyleyip, harab oluyor... Kendisinden nefret ettiğinizi... çünkü... çünkü... fakat, bu kadar mağrur, bu kadar hararetli bir insanı böyle bekletmenin, onu öldürmek demek olduğunu bilmiyor musunuz? Niçin susuyorsunuz? Niçin, onu teskin edecek bir kelime söylemiyorsunuz? Niçin ona karşı bu kadar zalim, bu kadar gayriinsanî hareket ediyorsunuz? Bu günahsız mahlûku, bu bedbahtı niçin böyle azaba sokuyorsunuz?

— Onu teskin etmek için ne lâzımsa yaptım. Dedim ki...

— Hayır! Hiç bir şey demediniz! Sükûtunuzun onu deliye döndürdüğünü her halde görmüşsünüzdür. Sizden beklediği bir tek şey var... Sizin kendisine söylemediğiniz ve her kadının, sevdiği erkekten beklediği söz... Eğer iyi olacağına güvenmeseydi, kat'iyyen ümide kapılmazdı... Fakat, şimdi, az bir zaman zarfında tamamen iyileşeceği muhakkak olduğuna göre, her genc kızın ümid ettiği şeyi o niçin ümid etmesin?.. Evet, niçin ümid etmesin? Daha fazla ne yapabilirdi?.. Size yalvarmazdı ya!.. Fakat siz hiç bir şey söylemiyorsunuz, onu sim diğer bir sert cisim üzerine düştüğü zaman çıkan sese benzer bir gürültü oldu. İhtiyarın alnı, masanın üstüne düşmüştü. Bu adamın bütün ıstırabını o zaman anladım ve onu teselli etmek için sonsuz bir ihtiyac duydum.

Ona doğru eğilerek:

— Mösyö Kekesfalva, dedim, bana itimad ediniz... Bütün bunları, sükûnetle düşüneceğiz.. Tekrar ediyorum, tamamile emrinize amadeyim... Elimden ne gelirse yapacağım... Yalnız o... Biraz evvel anlatmak istediğiniz şey... O imkânsız... Tamamen imkânsız.

Vurulmuş bir hayvanın, öldürücü son darbeyi yediği zamanki gibi, hafifçe ürperdi. Dudakları müşkülâtla kıpırdadı, fakat konuşmasına meydan bırakmadım.

— İmkânı yok Mösyö Kekesfalva, dedim, rica ederim, artık bundan bahsetmiyelim. Bir lâhza düşünün... Ben neyim? Parasız bir teğmen...

Sözümü kesme kistedi, dinlemeden cevab verdim.

— Evet, siz zenginsiniz ve... Sizden herşey istiyebilirim... Fakat, işi asıl imkânsızlaştıran, sizinle benim aramdaki bu vaziyet farkıdır işte... Bunu takdir etmeniz lâzım. Herkes, benim, para hatırı için bu işi kabul ettiğimi, kendimi sattığıma zahib olacak... Ve bizzat Edit, emin olunuz ki, kendisini, servetinin hatırı için aldığımı zannetmekten nefsini menedemiyecek... Bir takım hususî vaziyetlerin mevcudiyetine rağmen... Bana itimad ediniz Mösyö Kekesfalva, kızınız hakkındaki hürmetkârlığım ve kendisine karşı beslediğim dostluk nekadar olursa olsun, artık bu meseleden bimiyelim...

İhtiyar, kımıldamıyordu. Önce, di zannettim. Sonra, mecalsiz bir hareket yaptı. Başını zahmetle dırdı, gözleri boşluka bakıyordu. nın kenarını iki elile kavradı, kalmak istedi. Üç defa beyhude tı. Nihayet doğrulmağa muvaffak Fakat, sarfettiği gayret, bu gölgedanın losluğu içinde, sendeletiş Sonra, kendi sesi sönmüş gibi, gayrib, korkunc derecede ahenksiz bile:

— O halde... dedi, o halde herşey

Bu tavırda, bu feragate, dehşet bir hal vardı. Gözleri hep boşlukta lı, eli, masanın üstünde dolaşarak lüklerini aradı. Bunları, taş kesilmlerine takmadı, beceriksiz hareke cebine soktu. Bundan sonra, görme ye yarayacaktı; yaşamak neye yacaktı?

Kondorun, ölüm alâmeti olarak ğü, morarsış beş parmak, bumbu siyah şapkayı buluncıya kadar nın üstüne tekrar dolaştı. Sonra, falva, gitmek üzere döndü ve bakmadan mırıldandı:

— Sizi rahatsız ettim, affedersi

Şapkasını ters gitmişti. Doğru a tamıyor, kapıya doğru, bir sairfilm gibi, sendeleyerek yürüyordu .Sonra bir şey düşünmüş gibi, şapkasını eğildi ve tekrar:

(Arkası

Balkanlıların Tesanüdü Zaruridir

[Başmakaleden devam]

tanın dahi hürriyet ve istiklâlince tehlikeye uğraması diğer Balkanlıları da tehdid eden bir musibet olur da onun için.

Bulgaristan için bu böyledir de Yunanistan için, Yugoslavya için başka türlü müdür? Hayır. Balkanların herhangi tek karış toprağı haricî bir kuvvetin ve tahsisan herhangi büyük bir devletin işgali veya sadece nüfuzu altına girerse bundan bütün Balkanlar sahasının rahatsız ve giderek mutazarrır olmaması ihtimali yoktur.

Başka misal aramağa hacet var mı, işte Arnavudluğun evvelâ İtalyan nüfuzu, sonra İtalyan işgali altına girmesinin doğurduğu akıbetler. Eğer Yunanistanın bu cephedeki muvaffak ve galib müdafaası olmasaydı şimdiye kadar bütün yarımada ateşler içinde kavrulmakta bulunacaktı. Demek oluyor ki Balkanlıların kendi hesablarına da, bütün camianın hayır ve menfaati namına da ilk ve en mühim vazifeleri; yarımadayı siyaseten büyük devletlerin tesir ve nüfuzları haricinde tutmak ve bunun için icab ederse en şiddetli mukabeleleri yapmağa daima hazır olmaktır.

Balkan milletlerinin vaziyetleri kendi aralarında tesanüdü zarurî kılan müstesna bir vaziyettir.

Rusçuk nutkundan sonra biz bu tesanüdü artık kolayca ve kendiliğinden tahakkuk yoluna girmiş sayıyoruz. Bu sayede Balkanlılar artık yalnız yekdiğerinden emin olmakla kalmıyarak icabında yekdiğerine yardım etmeği vazife bilecek bir merhaleye geçmiş bulunuyorlar. Kim kime yardım edecek diye sormağa hacet bile yoktur. Hepsi bilâistisna her birine ve her biri cümlesine. Meselâ başı sıkılırsa Bulgaristana.

Bu son cümleyi mahsus kaydediyoruz ve bütün samimiyetimizle. Şimdiye kadar bu Balkanlı kardeş memleketi sürüden ayrı gibi görenler ve öyle de kullanmağı umanlar bulunmuştu da onun için.

YUNUS NADİ

Fransada İngiliz sevgisi artıyor

Duff Cooper'in nutku

Çünkü Fransızlar, memleketlerinin ancak İngiliz zaferi sayesinde kurtulacağını anlamışlardır

Londra 15 (a.a.) — İngiliz Propaganda Nazırı Duff Cooper dün akşam radyoda yaptığı musahabede Fransada halen her gün artmakta olan İngiliz dostluğundan bahsetmiştir. Gayet emin membalardan alınan haberler, Fransada necmidî yerine ümid kaim olmağa başladığını ve İngiltere aleyhindeki garazkârlığın zail olarak yerine aklı selimin geçtiğini bildirmetkedir. Cooper sözlerine şöyle devam etmiştir:

«— Fransızlar, müstakil ve hür bir Fransanın İngiliz zaferi sayesinde yeniden kurulacağını anlamış bulunmaktadırlar.

Bir Fransız gencinin kahramanlığı

Size genc bir Fransızın yatpığını anlatacağım. Bir ahırda gizlice bir tayyare imal eden bir Fransız genci fırtınalı bir havadan istifade ederek havalanmış ve Alman tayyarelerine tesadüf etmeden sağ ve salim İngiltereye inmiştir. Bu Fransız tayyarecisi, şimdi hür Fransız kuvvetleri safında müttefiklerin davası uğrunda çarpışmaktadır. Bu Fransız genci milyonlarca kahraman Fransızın kalbinde taşıdığı gizli bir arzuyu tahakkuk ettirmeğe muvaffak olmuştur. Bu milyonlarca Fransız, kimin zaferi için dua etmekte olduklarını ve hangi safta mevki alacaklarını ispat etmek için fırsat beklemektedir.»

Duff Cooper, hür Fransızlardan ve onun şefi General de Gaulle'den sitayişle bahsederek demiştir ki:

«— Bu fedakâr Fransızlar, kendileri için, dünyada en kıymetli şey olan bir dava uğrunda her şeyden feragat etmiş bulunuyorlar. Bütün bu askerleri teslim olmaktan imtina etmeğe sevkeden şey, ruhlarında derin bir surette kökleşmiş bulunan namus ve şeref hislerine karşı besledikleri derin aşktır. Onların bugünkü mukadderatı çetindir. Fakat zafer günündeki şan ve şerefleri herkesin şerefinden büyük olacaktır. Çünkü onlar memleketlerine fatih sıfatile girerek vatandaşlarına, kaybettikleri hürriyeti yeniden bahşedeceklerdir.»

İngiltereye dün hava akını yapılmadı

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

bardıman ve av tayyareleri İngiltere üzerine yapılacak taarruz hazırlıklarına mâni olmak için düşman hava meydanlarına hücum etmişlerdir. Gece bombardıman tayyareleri Venedike ve Torinoya kadar gitmişlerdir. Tuna üzerinde Rumen petrolunun toplandığı ve tasfiye edildiği Ratisbon da bombardıman edilmiştir.»

Plymouth taarruzu

Londra 15 (a.a.) — Salı gecesi Almanların Plymouth'a yaptıkları akın hakkında Press Association muharriri telefonla ş" malûmatı vermektedir:

Şehir, sivil halkın gayreti sayesindedir ki bir felâketten kurtuldu. 30 kadar düşman bombardıman tayyaresinin ilk gözükmesile binlerce yangın bombası yağmağa başlamıştır. Derhal şehrin muhtelif mahallerinde büyük alevler görülmeğe başlamıştır. Yüksek bir yerden bakıyordum. Buna hazırlanmış olan sivil gönüllü ekiplerinin hareketteki süratı beni hayrette bıraktı. 10 dakika sonra yeşil alevler kayboluyordu. Bir müddet sonra yangının genişliyebildiği yalnız bir tek mahallede alevler gözüküyordu. İlk düşman tayyare filosundan sonra gelen ağır bombardıman tayyareleri yüksek infilâk bombalarını bu mahallenin üzerine teksif ederek atmışlardır. Bu bombardımana rağmen, itfaiye takımları azimle işe koyulmuşlar ve gece yarısından biraz sonra yangın mevziileştirilmiş bulunuyordu. Şafak sökmeden evvel de ateşler kâmilen söndürülmüş - tür. Salı günü Plymouth mutad üzere işi ve gücile meşgul oluyordu. Ana caddeler hergünkü iş manzarasını arzedi - yordu .

HARB VAZİYETİ

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

muhriblerinin de bir İtalyan muhribini batırdıklarını ilâve etmişti. 12 tarihli Alman tebliği, «Akdenizde bir İngiliz filosuna karşı yapılan bir hava hücumu esnasında bir kruvazöre ve diğer müteaddid harb gemilerine ağır bombalar isabet ettiğini» bildirmişti.

13 tarihli İtalyan tebliği garbî Akdenizde büyük bir İngiliz cüzütamının torpillendiğini söyledikten sonra, 217 numaralı tebliğde yaralandığı bildirilen İngiliz harb gemisinin Malaya tipinde bir gemi olduğunu kaydetmişti. Malaya 31100 tonluk, 25 mil sür'atinde bir zırhlıdır.

Biz, bu sütunda bu deniz harekâtından kısaca bahsederken hakikati anlamak için İngiliz tebliğine intizar etmek lâzım geldiğini söylemiştik. Filvaki, İtalyanlar, tedricen mubalâğalarını azdırarak 15 İngiliz harb gemisinin hasara uğratıldığını iddiaya kalkışmışlardır.

Nihayet İngilizler, bu muharebeden bahsettiler. İngilizlerin gemiler üslerine döndükten sonra verdikleri malûmata göre, garbî Akdenizden gelerek şarkî Akdenize geçmekte ve Yunanistana gayet mühim miktarda harb malzemesi götürmekte olan bir İngiliz ticaret gemisi kafilesine Sicilya kanalında, evvelâ İtalyan muhribleri, sonra da Alman ve ve İtalyan tayyareleri hücum etmişlerdir. Okuyucularımız hatırlarlar ki, biz, İtalyaya yardıma gelen Alman tayyarelerinin İngilizlere karşı Akdenizde harbedeceklerini, daha geldikleri gün yazmıştık. Bu düşüncemiz doğru çıkmıştır.

Sicilya kanalı Akdenizi ikiye ayırır ve Sicilya adasının batı cenubile Tunusun Bon burnu arasında takriben 150 kilometre genişliğindedir. Burada, İtalyanların meşhur Pantelleria adası da vardır ve Tunus sahillerinden 70 kilometre mesafededir. İşte muharebe bu boğazda vukua gelmiştir. İlk hücumu yapan İtalyan muhriblerinden biri batırılmıştır. İtalyan tayyarelerinin yalnız yaptıkları hücumlar defedilmiştir. Fakat sonra, Sicilyanın şarkındaki Katanya tayyare meydanını üs ittihaz ettiği, burasının ahiren İngiliz hava kuvvetleri tarafından şiddetle bombalanarak 9 Yünkers tipi tayyarenin tahrib edilmiş olmasından anlaşılan, Alman tayyareleri mücadeleye iştirak etmişlerdir. Evvelâ 15 Alman tayyaresi üçüzlü gruplar halinde İngiliz gemilerine saldırmış, sonra diğer tayyareler de muharebeye iştirak etmişlerdir. ..lmanlar, beş defa hücum etmişlerdir. 10 ikincikânun günü sabahleyin şafaktan guruba kadar devam eden bu muharebe neticesinde, İngiliz ticaret ve nakliye gemileri kafilesi, zayiatsız Sicilya boğazını geçmeğe ve gidecekleri limanlara varmağa muvaffak olmuşlardır. Çünkü Alman ve İtalyan tebliğleri İngiliz harb gemilerini bombaladıklarını ve hatta batırdıklarını iddia ettikleri halde, ticaret gemilerinden bahsetmiyorlar.

Harb gemileri zayiatına gelince, bir İtalyan muhribi batmış, 12 Alman ve İtalyan tayyaresi düşürülmüş, diğer birçok tayyare de hasara uğratılmıştır. Bunlar İngiliz tayyare gemisinden uçurulan avcı tayyarelerinin hücumuna uğramışlardır. İngilizlerin Illustrious tayyare gemisile Southampton kruvazörü hafif hasarat ve zayiata uğramıştır. Bir İngiliz muhribi mayin veya torpille yaralanmışsa da üssüne dönmüştür.

Illustrious 23,000 tonluk 30,7 mil sür'atinde ve 45 - 50 tayyare taşıyan en yeni tayyare gemilerinden biridir. Mürettebatı 1600 kişidir. Southampton ise, 9100 tonluk 32,5 mil sür'atinde büyük ve yeni hafif kruvazörlerdendir. Mürettebatı 700 kişidir.

Bu muharebenin ehemmiyetli noktası şudur: Alman tayyarelerinin yardımına ve bu tayyarelerin en mahir Alman pilotları tarafından idare edilmiş olmasına rağmen, Yunanistana harb malzemesi nakleden İngiliz vapur kafilesi Sicilya boğazından salimen geçmiştir. Halbuki İtalyanlar, burasını geçilmez bir hale koyduklarını iddia edip duruyorlardı.

Libya cephesinde:

Libya'da, Tobruk'un dış müdafaa hattını yoklamakta olan İngiliz devriye faaliyetleri devam etmekte, Tobruk etrafındaki taarruz hazırlıkları, memnuniyeti mucib bir şekilde ilerlemektedir. İtalyan tayyare kuvvetlerinin zâfi, İngilizlerin muhasara hatlarını rahatça tesis etmelerini temin etmektedir. Tobruk etrafındaki çember daralıyor ve İngiliz topçusu, İtalyan tahkimatını dövüyor.

Arnavudluk cephesinde:

Şiddetli soğuk ve kar fırtınalarına rağmen mevziî mahiyette muharebeler devam etmektedir. Yunanlılar Klisura'da, İtalyan mukabil taarruzlarını defederek düşmanı geriye çekilmeğe mecbur etmişlerdir. İtalyanlar, neticesiz mukabil taarruzlardan sonra, tahkim ettikleri yeni mevzilere çekilmişlerdir.

**

Kayakçı öğretmen yetiştirilecek

Ankara 15 (Telefonla) — Beden terbiyesi umumî müdürlüğü kayakçı öğretmen yetiştirmek için on kişilik kadro hazırlamıştır. Kadro icra vekilleri heyetine sevkedilmek üzere Maliye Vekâleti tarafından tetkik edilmektedir.

Mendenza Fransız vapuru serbest bırakıldı

Buenos - Aires 15 (a.a.) — Fransanın işgal edilmemiş kısımlarına gıda maddeleri götürmekte iken İngiliz muavin kruvazörü Asturia tarafından durdurularak taharri ve tevkif edilen Mendenza adındaki Fransız şilepi, Uruguay hükûmetinin protestosu üzerine serbest bırakılmıştır. Fransız gemisi, devletler arası hak kaidelerine mugayir olarak Uruguay kara sularında taharri ve tevkif edilmişti.

Harb ve sulh gayeleri

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

İmar ve sulh meselelerini tetkik etmekte bulunan Devlet Nazırı Arthur Green Woodun pek muhtemel olarak, bu gayelerin tarifini tetkik eden nazırlar komitesinin riyasetini deruhde etmesi mantikî olacaktır.

Hükûmetin «düşmanı mağlûb etmek» ten ibaret bulunan harb gayeleri basit ve tamamile malûmdur. Fakat sulh gayeleri, yalnız Britanya Commonwealthini alâkadar eden bütün vaziyetlerin sıyanetini temin için dominyonlar ve müstemleke imparatorluğu ile değil, fakat ayni zamanda müttefikler ve Amerika Birleşik devletlerile de bir çok istişareleri icab ettirmektedir.

Bu hususta ayni zamanda, manevî mahiyetteki meseleler üzerinde kiliselerin görüşlerini de tamamile nazarı dikkate almak lâzım gelmektedir. Bu bahiste bazı mahfillerde düşünüldüğüne göre, Papanın muhasamat bidayetinde ileri sürdüğü ve son Noel nutkunda tekrarladığı sulhun beş şartı, manevi mahiyette yapılacak hitabın esasını teşkil edecektir. İngilterenin üç büyük ruhanî mümessili olan Canterbury Başpiskoposu, Kardinal Kinsley ve hür kiliseler asamblesi reisi, bu şartların kendi noktai nazarlarının da esasını teşkil ettiği hususunda muttabıktır.

Umumî prensiplerden başka, anavatanda geniş ve mufassal imar davası da vardır ve milletin harbin daha iyi şeyler doğuracağı hakkındaki azmine cevaben bunu karşılamak lâzımdır.

Bu meseleyi tetkike memur komiskon, meselenin her cephesinden çok büyük terakkiler kaydetmişti. Vâkıâ yapılması icab eyliyen daha bir çok şey kalmış olmakla beraber Başvekil Çörçil'in bu hususta yakında iptidaî beyanatta bulunması mümkündür.

Yunanlılar Tepedelen üzerine yürüyor

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

lende vaziyeti gittikçe güçleşmektedir. Yunanlılar zaferden azamî derecede istifade etmektedirler. Düşman kıt'aları Berat istikametinde ricat etmektedir. Klisura - Tepedelen hattı Beratı muhafaza etmekte ise de Tepedelen de Avlonyayı muhafaza etmektedir.

Yunan tebliği

Atina 15 (a.a.) — Dün akşam neşredilen 80 numaralı resmî Yunan tebliği:

Cephede mahdud bir faaliyet olmuştur. Bir miktar esir alınmıştır.

İtalyan propagandasına Yunanlıların cevabı

Atina 15 (a.a.) — Atina ajansı bildiriyor:

İtalyan propagandası Yunanistanda yeni bir ihtiyat sınıfının silâh altına çağırılması ve sigara fiatlarının artırılması dolayısile Yunanistandaki vaziyet hakkında bazı mütalealar yürütmektedir.

İtalyanların vardığı netice kasda müstenid ve gülüncdür. Çünkü Yunanistanda silâh altına çağırılan sınıf 1927 sınıfıdır ki bu da şimdiye kadar ancak 12 sınıfın harbe iştirak ettiğine delâlet eder. Herkesin bildiği gibi umumî seferberlik bütün memleketlerde 20 sınıfın silâh altına çağırılmasile yapılır. Sigalara gelince:

Bunların fiatı İtalyan propagandasının iddia ettiği gibi iki misline çıkarılmamış, iki drahmi yani yüzde 12 nispetinde artırılmıştır.

Roma Yunanistan membalarının tükendiğini ilân etmekte istical göstermemelidir. Çünkü gerek insanca, gerek paraca Yunanistanın ihtiyacları faşizmin inhizamını temin etmeğe kâfi gelecek miktardadır.

Kahramanlık menkıbeleri!

Atina 15 (a.a.) — Atina ajansı bildiriyor:

Giornalia d'İtalyanın Arnavudluktaki hususî muhabiri gazetesine gönderdiği bir makalede sıhhatini tetkike imkân olmıyan birçok kahramanlık menkıbeleri zikrettikten sonra Julia Alp fırkasının kahramanlığından bahsetmektedir. Yalnız muhabir farkında olmadan bu İtalyan fırkasına karşı koymuş olan Yunan kıt'alarını da methetmektedir. Muhabir bu fırka tarafından yapılan harblerin altmışa baliğ olduğunu iddia etmekte, Yunan kıt'alarının bu fırkayı mütemadiyen yer değiştirmek ve geri çekilmek mecburiyetinde bıraktıklarını ve her gün bu meşhur fırkanın süngü muharebesi yapmak zaruretinde kaldığını, üçüncü İtalyan alayının topçu kuvvetlerinin pek yakından son mermiye kadar ateş ettiğini bildirmektedir. Bütün bunlar İtalyan toplarına bile hücum eden ve bu topları kendilerine pek yakından ateş ettikleri halde zapteden Yunan askerlerinin kahramanlığını ve zaptedilmez hamlelerini tebarüz ettiren menkıbelerdir.

Giornale d'İtalyanın makalesi, neticede kıt'alarımızın kahramanlığını tebarüz ettiren kıymetli bir vesikadır. Askerlerimizin cesareti İtalyan matbuatı tarafından ilk defa olarak bu şekilde tebrüz ettirilmektedir.

Atina ajansı iftiraları tekzib ediyor

Atina 15 (a.a.) — Atina ajansı bildiriyor:

Giornale d'İtalia gazetesi Yunanistanın harbden memnun olmadığını, kadınların saray önüne toplanarak taş attıklarını ve polis tarafından dağıtıldıklarını yazmıştır. Bu kabil alaçklılkar cevabdan da müstağnidir. Bütün bu iftiralar baştan aşağı yalandır. Esasen İtalyanların iç [illegible]danberi gösterdikleri şey, Yunan milletinin karakteri hakkında tam bir cehalettir. 28 teşrinievvelde bu mağrur milletin esarete razı olacağını zannetmişler ve bunun içindir ki Yunanlıların üzerine atılmışlardı. Şimdi de onun yorulduğunu zannediyorlar ve bu yanlış hesaba istinad ederek yukarıdaki iftiraları neşrediyorlar. Bu tekzibe aşağıdaki ihtarı ilâve ediyoruz:

«Yunan milleti harbe, şaşmaz ve iğrilmez bir surette devam edecektir.»

İtalyan tebliği

İtalyada bir mahal 15 (a.a.) — İtalyan orduları umumî karargâhının 222 numaralı tebliği:

Yunan cephesinde ehemmiyetsiz mevziî harekât olmuştur. Bingazide Tobruk ve Cerabub mıntakalarında fasılalı topçu ve keşif kolları faaliyeti kaydedilmiştir. Tayyarelerimiz düşmanın zırhlı otomobillerini ve topçularını müessir bir ateş altına almışlardır.

Anormal çocuklar

Himaye Cemiyeti, yurdun tevsiine karar verdi

Çocukları Himaye Cemiyeti istişare heyeti dün maarif müdürlüğünde bir toplantı yapmış, Yeşilköy çocuk yurdunun ıslahına aid projeleri tetkik ederek bazı kararlar vermiştir.

Çocuk yurdu geçen sene Yeşilköye taşınmış ve bu müddet zarfında çok verimli faaliyette bulunmuştur.

Bilhassa anormal çocukların terbiyeleri ile uğraşan yurd, son zamanlarda bu vadide muvaffakiyetli çalışmalarda bulunduğu için, birçok aileler anormal çocuklarını bu müesseseye vermeğe başlamışlardır. Bu suretle yurdun mevcudu 130 u bulmuştur. Hali vakti yerinde olan ailelerden ayda 12 lira alınmak suretile çocuklarına ayni zamanda ilk tahsil de yaptırılmaktadır.

İstişare heyeti, anormal çocukların ıslah ve terbiyeleri için mütehassısların murakabesi altında yeni metodlar tatbikını kabul etmiştir. Diğer taraftan yurdun teşkilâtı da tevsi edilerek daha fazla talebe alınması temin edilecektir.

TOBRUKTA

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Tobruk'un dış mevzileri sıkıştırılıyor

Kahire 15 (a.a.) — Reuter ajansının hususî muhabiri bildiriyor:

İngiliz devriye kolları Tobruk'un dış müdafaa mevzilerini yoklamakla meşgul bulunuyorlar. Bunların vazifesi dış istihkâmları denemektir.

İngiliz kıtaatının şehir etrafındaki çemberi gitgide daralmaktadır. Topçu da çevrilmiş olan İtalyanları mütemadiyen dövmektedir.

İngiliz askerî sözcüsü dün akşam şu beyanatta bulunmuştur:

«— İtalyanların bir aydan daha az bir zamanda uğradıkları zayiat son harbde İngilizlerin bütün Mısır ve Filistin seferlerindeki zayiatından veya 1918 de Hindenburg hattı hücumla zaptedildiği kat'î ayda Almanların esir olarak uğradıkları zayiattan daha ağırdır. Bir aydan daha az bir müddet içinde İtalyanlar birçok ölüden başka 80 bin esir vermişlerdir. Halbuki İngilizlerin 1914 - 1918 harbinde Mısırda ve Filistinde uğradıkları zayiat 54 bindir. Almanlardan ise 1918 sonteşrininde alınan esir sayısı 71,997 idi.

Mareşal Graziani Romaya gitmiş

Londra 15 (a.a.) — News Chronicle gazetesi yazıyor:

Bazı gazetelere göre, Mareşal Graziani, Sidi Barrani mağlûbiyetinden sonra Romaya giderek yüksek harb şurasında izahat vermek mecburiyetinde kalmıştır. Bu içtimada Mussolini ile Graziani arasında şiddetli münakaşalar olmuştur.

Kaçak İtalyan generalleri yakalandı

Londra 15 (a.a.) — Hava Nezareti istihbarat dairesi, Ortaşark İngiliz umumî karargâhından verilen aşağıdaki haberi neşretmektedir:

İngiliz avcı tayyareleri, İtalyan generallerile yüksek rütbeli subaylardan mürekkeb büyük bir grupu araştırmağa devam etmektedirler. Bu general ve subay grupu, Bardia'nın muhasarasından ve zaptından evvel mezkûr şehri terketmeğe muvaffak olarak sahil boyunca Tobruk istikametinde firar eden düşman kıt'alarının öncüler kolunu teşkil etmekte idi. Bu araştırmalar şimdiden iyi neticeler vermiştir. Filhakika, Hurricane tipindeki avcı tayyareleri sahildeki yarlara temas edecek kadar alçaktan uçarak yaptıkları araştırma hareketlerinde İtalyan subaylarını görmüşlerdir. Bunlar İngiliz tayyarelerini görünce deniz kenarındaki mağaralara iltica etmekte idiler. Bundan iki gün evvel bir Hurricane tayyaresi küçük bir İtalyan subay grupunun deniz kenarında masun bir mahalde saklandığını görmüştür. Pilot bu keşfinden alâkadar makamlara malûmat vermiş ve onlar da vaziyetten bir harb gemisini haberdar etmişlerdir. Harb gemisi derhal bir motörbot indirerek firarî grupu aramağa başlamıştır. Kısa bir faaliyetten sonra bu subay grupu yakalanmıştır. Bu grup içinde Sidi Barrani'deki İtalyan kuvvetlerine kumanda etmiş olan General Bergentina da bulunmakta idi.

İtalyan tebliği

İtalyada bir mahal 15 (a.a.) — Düşman Libya'nın bazı mahallerine hava akınları yapmış ve binalarda bazı hasarat husule gelmiştir.

Şarkî Afrikada Sudan hududunda mevzilerimizden birine yaklaşan düşmanın motörlü vesaiti zayiatla geri püskürtülmüştür.

Tayyarelerimiz düşmanın motörlü vesaitini ve kıt'alarını bombardıman etmiş ve mitralyöz ateşi altına almıştır. Goraj, Tertale, Moyale ve Mega düşman tayyareleri taarfından bombardıman edilmiş ve hafif hasarat husule getirilmiştir.

Avustralyalıların bütün zayiatı

Mellebourne 15 (a.a.) — Avustralya ordusu genelkurmayı, şimdiye kadar Avustralya kayıblarının 31 i subay olmak üzere cem'an 296 kişiden ibaret bulunduğunu bildirmektedir.

Habeşistanda

Londra 15 (a.a.) — Times'in askerî muhabiri Kenya vaziyetini tetkik etmekte ve şöyle yazmaktadır :

«Geçen cuma günü İtalyanlar Bunayı tahliye etmişlerdir. Kenya ve Habeşistan hududunun elli mil cenubunda bulunan Buna, geçen 30 ağustosta küçük İngiliz garzinonu tarafından muharebesiz düşmana terkedilmişti. Aynı günlerde düşmanın eline geçmiş olan Elwak, 17 kânunuevvelde cenubî Afrika kıt'aları tarafından istirdad edilmiş ve birçok esir alınmıştır.

"Nazilere zafer imkânı vermek hatadır,,

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

nu biliriz. Bir millet olarak tamamiyetimizin tehdid altında bulunduğunu zihinlerimize yerleştirmeli ve bu tamamiyeti kurtarmak için hayatımızı vermeğe hazır bulunmalıyız. Nazilere zaferi kazanmak imkânını vermek hatadır. Çünkü bu takdirde Amerikadaki yüksek hayat standardına yüksek yevmiyelere ve ideallere derhal nihayet verecekler ve işçiler için bunların yerine zindanlar vücude getireceklerdir.»

Hariciye encümeni birçok kimselerin mütaleasını alacak

Vaşington 15 (a.a.) — Meb'usan meclisi reisi Rayburn gazeteciler toplantısında yaptığı beyanatta demokrasilere yapılacak yardım hakkındaki kanun lâyihasında yapılması düşünülen her türlü tahdid edici değişikliklere taraftar olduğunu söylemiş, fakat bu tahdidatın kanunun umumî ve esas gayesine mugayir olmaması lâzım geldiğini ilâve etmiştir.

Meb'usan meclisi hariciye encümeni reisi Bloom, bugün mezkûr meclise verilecek olan kanun projesinde bir veya iki noktada tadilât yapılmasını teklif edeceğini söylemiştir.

Yarın hariciye encümeninin dinliyeceği ilk hatib, Hariciye Nazırı Hull olacaktır. Onu müteakıb Morgenthau ve Stimson söz alacaklardır. Bunlardan sonra da Bahriye Nazırı albay Knox ile yeni yüksek müdafaa meclisi reisi Knudsen komisyon huzurunda mütalealarını bildireceklerdir.

Meb'usan hariciye komisyonu reisi Bloom, Birleşik Amerika devletlerinin sabık Paris ve Londra büyük elçileri Bullit ile Kenedy'nin de encümen huzurunda düşüncelerini bildirmeğe davet edilip edilmiyecekleri hakkında sorulan bir suale menfi cevab vermiş ve şu sözleri ilâve etmiştir:

«— Fakat bunların sözleri niçin dinlenilmiyecektir, anlıyamıyorum. Ben bu iki zattan başka Hoover, Landon ve Wilkienin de taleb ettikleri takdirde, komisyon tarafından dinlenmeleri için elimden geleni memnuniyetle yapmak isterim.»

«Herşeyden evvel Amerika» ismindeki komitenin reisi Wood komite namına da bir zatın dinlenmesini istemiştir.

Wilkie de zaferden emin

Londra 15 (a.a.) — Daily Ekspres muhabirinin bir sualine telefonda cevab veden Wendell Wilkie, mücadelenin neticesi hakkındakı itimadını şu sözlerle ifade etmiştir:

«— Demokrasilerin muzaffer olacağına şüphe yoktur. Amerika milletinin yüzde seksen ilâ doksanı son hadde kadar İngiltereye yardım taraftarıdır.»

Son intihabataki Ruzvelt'in hasmı İngiltereye işte böyle bir zihniyetle gelecektir.

Ruzvelt, uydurma şayiaları tekzib ediyor

Vaşington 15 (a.a.) — Ruzvelt, demokrat memleketlere tam ve mutlak bir yardımda bulunmak siyasetini tatbik için kendisine salâhiyet veren kanunun muhaliflerinden biri tarafından söylenen sözler hakkında, «Bu sözler benim zamanımda siyasî hayatta şimdiye kadar asla söylenmemiş en çirkin bir iftiradır» dedikten sonra şöyle devam etmiştir:

«— Gazetelerde okudum. Amerikan genclerinden dörtte biri ölecekmiş. Bu propagandayı daha doğarken boğmak lâzımdır. Genclerden dörtte birinin öleceği mütaleası -ki ben en büyük yalan olarak telâkki ediyorum- şimdiye kadar söylenmiş olan en çirkin ve en hainane bir sözdür. Bunu yazınız.»

Ruzvelt, bu sözü ilk defa olarak kimin kullanmış olduğunu söylemekten imtina etmiş, fakat bunu müteaddid kimselerin tekrarladığını beyan eylemiştir.

Yeni kanun lâyihasına verilen «kat'î salâhiyetler» adı hakkında ne söyliyeceği sualine karşı Ruzvelt gazeteciler toplantısında demiştir ki:

«— Kanunun mahiyetini ifade etmek için filhakika bu ,en iyi tabirdir.»

Ruzvelt, İngiltereye ve müttefiklerine harb malzemesi temini hakkındaki kanunun verdiği salâhiyetler müddetinin tahdid edilmesi teklifini bahis mevzuu etmek istememiştir.

Amerikanın Londra sefiri

Vaşington 15 (a.a.) — Ruzvelt, gazeteciler toplantısında, Birleşik Amerika devletlerini Londrada temsil edecek zatı seçmiş olduğunu fakat şimdilik ismini ifşa edemiyeceğini söylemiştir. Ruzvelt bu zatın keyfiyetten haberdar edilmediğini ve rızası alınmak üzere, isminin henüz İngiliz hükûmetine de bildirilmediğini ilâve etmiştir.

Bu nekadar çok muallim?

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

deceği şayiasının Rumanyada dolaşmakta olduğu söylenmektedir.

Muhtelif kaynaklardan alınan haberler, Almanların da muntazaman Rumanyaya asker göndermeğe devam ettiklerini bildirmektedir. İngiliz kaynaklarına göre Rumanyaya günde on bin Alman askeri gelmektedir.

Daily Exkress gazetesi şimalî Dobrucada, Bulgar hududu mıntakalarında üç Alman tümeni mevcud olduğunu haber veriyor. Polonya harbini idare etmiş olan Alman generali de şimdi Sinayada bulunmaktadır. Garibi şudur ki, miktarı yüz bini geçtiği halde Alman askerleri el'an muallim adını taşıyorlar!»

General Antoneskonun Berlin seyahati

Belgrad 15 (a.a.) — Röyter: Rumanya Başvekili General Antonesko'nun Berline davet edilmiş olduğu hakkındaki haber Bükreşin resmî mahfille - rinde ne tekzib, ne de teyid olunmaktadır.

Sovyet - Rumen ticarî müzakereleri

Stokholm 15 (a.a.) — D. N. B. Haber alındığına göre, Noelde ınkıtaa uğrıyan Rus - Rumen ticaret müzakerelerine tekrar başlanacaktır.

Rumen heyeti reisi ve iktısad müsteşarı Nemojanu dün haricî komiserlik erkânile görüşmüştür.

İtalya sulh mu istiyecek?

(Baştarafı 1 inci sahifede)

rını bildiren telgraf Londrada ihtiyatla karşılanmaktadır. Bu haber doğru olduğu tahakkuk ettiği takdirde büyük bir hayret uyandırmıyacaktır. Scott son yirmi dört saat zarfında Lizbonda alınan İtalyan membalı haberleri bildirmektedir ki bunlar itimada şayan membalardan gelmiş telâkki edilmektedir.

Aynı haberlere göre faşist meclisi azalarının büyük bir kısmı İngiltere ile ayrı bir sulh akdedilmesi taraftarıdırlar. Mussolini'nin şimdiye kadar bu harekete muhalefet ettiği fakat nüfuzunun gittikçe azaldığı ilâve edilmektedir.

Gizli müzakerelere girişildiği takdirde İngiltereye karşı harb açılmasına daima muhalefet etmiş olan Grandi'nin bu yoldaki müzakerelerin idaresine memur edileceği tahmin edilmektedir.

News Chronicle gazetesinin diplomatik muhabiri parlâmento azasından Vernon Bartolett, Scott tarafından gönderilen telgraf hakkında, tefsirlerde bulunarak şöyle demektedir:

«Bu telgraf pek enteresandır. Bir müddettenberi bazı İspanyol diplomatlarına tavassutta bulunmaları teklif edileceği zannedilmekte idi. İspanyol hükûmetinin harbe iştirak etmesi hakkında Berlin tarafından ısrar ile yapılan talebleri kabul etmediği temin edilmektedir. İspanyol hükûmeti İtalyan faşist rejimi başında bulunanlar arasında değişiklikler vuku bulduğu takdirde vaziyetin ne hal alacağı hakkında müzakerelerde bulunmuştur.

Bertlett, Veliahdın Kraldan ziyade Mussolini'ye itiraz ettiğini temin etmektedir. Kuzeni Dük d'Aoste'a gelince birçok taraftarları olan bu zatın sulh müzakerelerile aynı zamanda rejim değişikliklerile uğraşmak üzere Habeşistandan geri çağırılması ihtimalden uzak değildir.

Dük d'Aoste, Bartlett'e göre Mareşal Badoglio'nun, birçok yüksek rütbeli İtalyan zabitlerinin yardımına mazhar olacaktır.

TİMES

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

kını, Sovyet Rusyaya, Finlandiyada henüz tahakkuk etmemiş emellerinde serbest bırakmak suretile satın almış olduklarını beyan ediyorlardı.

(Cumhuriyet — Anadolu ajansı dün gece, telgraf hatlarının bozukluğu sebebile servislerini kesmeğ, mecbur olduğundan bu telgrafın alt tarâfını da verememiştir.)

Amerikan matbuatının Moskovaya cevabı

Nevyork 15 (a.a.) — Yeni Alman - Rus ekonomi anlaşmasına Amerikanın itiraz edemiyeceğini, çünkü bizzat Amerikanın İngiltereye yardımlarda bulunduğu hakkındaki Sovyet iddiasına cevab veren Nevyork Times gazetesi diyor ki:

«Böyle bir davayı ortaya atmak, Rusyadan muazzam yardımlar gören Almanyanın da İngiltereye Amerika tarafından yardım edilmesine itiraz edemiyeceğini söylemektir.

İtalya harbe girdikten sonra Almanlar İtalyanın bitaraflık maskesi altında kendilerine yaptıkları yardımın ehemmiyetini itiraf etmişlerdir.

Almanyanın, ademi müdahale komitesine dahil bulunduğu sırada İspanyaya yaptığı yardımlar ve nihayet Yunanistana karşı kendisini bitaraf addettiği halde Adriyatikte Alman vapurlarının İtalyan askerlerini Yunanistana karşı harbetmek üzere taşımasını mümkün kılan tertibler, bütün bunlar, Almanları Amerikanın İngiltereye yardım etmesine asla itiraz etmemeğe sevkeylemelidir. Evvelâ İspanyada , sonra Yunanistana veya Moskovaya ve Romaya karşı bir harb hareketi olmıyan şey başka bir yerde birdenbire harb hareketi olamaz.»

Alman ticaret heyeti reisi Moskovadan ayrıldı

Moskova 15 (a.a.) — Alman Hariciye Nezareti murahhası ve ticaret heyeti reisi Schnurre dün Moskovadan hareket etmiştir.

Schnurre garda, haricî ticaret halk komiser muavini Kroutikov ile hariciye halk komiserliği umumî kâtibi Sobolev ve diğer bazı siyasî şahsiyetler tarafından teşyi edilmiştir. Garda Almanyanın Moskova büyük elçisi von Schulenburg ile elçilik erkânı da hazır bulunmuştur.

Almanya, Rusyadan aldığı buğdayları İspanyaya verecekmiş!

Bern 15 (a.a.) — Die Tat gazeetsinin Berlin muhabirinin bildirdiğine göre, Almanya, son Sovyet - Alman ticaret anlaşması mucibince Sovyetler Birliğinin kendisine vereceği 2 milyon tondan fazla hububatın büyük bir kısmını İspanyaya verecektir. Filhakika İspanyada ekmek fiktanı, son ay zarfında hakikî bir felâket şeklini almış ve ancak kazancı ayda 800 pezetadan dûn olan kimselere tevzi edilmiştir.

Ayni muhabirin bildirdiğine nazaran, Sovyetler Birliği, Yakınşarka yapılacak Alman ihracatının transit olarak geçirilmesi için kendi demiryollarından istifade edilmesine müsaade edecektir.

İsveçle Almanya arasında yeni bir ticaret anlaşması

Stokholm 15 (a.a.) — Stefani ajansından:

İsveçle Almanya arasında mübadelenin geniş mikyasta artması üzerine bir müddettenberi Stokholm'de bulunan Alman ticaret heyeti İsveç hükûmetile gelecek haziran sonuna kadar muteber olmak üzere yeni bir deniz muahedesi akdetmiştir.

Kongreye davet

Diştabibleri cemiyetinden:

Senelik kongremiz 21 ikincikânun 941 salı günü yapılacağından diştabibleri arkadaşların o gün saat 18 de cemiyet merkezini teşrifleri rica olunur.

Beyoğlu H A L K Sineması
Bugün saat 11 de, gece 20 de
1 — KATRACA MUHAREBELERİ (Türkçe)
2 — ATEŞ BÖCEĞİ

Akdenizdeki muharebenin tafsilâtı

[Baştarafı 1 inci sahifede]

olmuş ve bu gemiler hasara uğramışlar ise de filonun muhafazasına terkedilen kafile taşıdığı mühim miktarda malzeme ile Yunanistana kadar salimen yoluna devam etmiştir. Bu İngiliz filosu ile naziler tarafından İtalyaya gönderilen takviye hava kuvvetleri arasında Akdenizde vuku bulan ilk çarpışmadır. Bombardıman tayyareleri Sicilyada bulunan bir üsten havalanmışlardı.

Hava ve deniz kuvvetleri arasında altı gün süren çarpışmalar olmuştur. Asıl çarpışma cuma günü vukua gelmiştir. Muharebe iki İtalyan destroyerinin görünmesile başlamıştır. Bunlardan biri batırılmış, diğeri kaçmıştır. Biraz sonra bombardıman tayyareleri gelmiş ve amirallık makamının tebliğinde bildirildiği veçhile İngiliz gemilerine karşı yaptıkları hücumlarda büyük gayretler sarfetmişlerdir. Tebliğde Illustrious tayyare gemisine isabet olduğu, gemide hasar ve zayiat kaydedildiği, Southampton kruvazörüne de bir isabet olduğu ve gemide birkaç kişinin öldüğü ve yaralandığı kaydedilmektedir. Bundan başka Gallant muhribi bir mayne çarparak veya bir torpil isabeti ile hasara uğramış, fakat limana gelmeğe muvaffak olmuştur.

Illustrious en son tayyare gemilerinden biridir. Southampton ise kuvvetli modern bir kruvazördür. İtalyanlar neşrettikleri tebliğde dört İngiliz kruvazörünün zayi olduğunu bildirmişlerdi.

İngiliz tayyareleri derhal nazi bombardıman tayyarelerine hücum etmişlerdir. Bunların Sicilyadaki hava meydanlarına pazar günü yapılan bir akın neticesinde dört Yunkers yerde tahrib edilmiştir.

Muharebeye şahid olan bir muhabirin verdiği tafsilât

Londra 15 (a.a.) — Bir harb gemisinde bulunan bir muhabir düşman kuvvetleri tarafından İngiliz gemi kafilesine yapılan hücumu şöyle tasvir etmektedir:

«Hücum esas itibarile Alman tayyareleri tarafından yapılmıştır. İtalyan tayyareleri de Almanlara yardım etmiş - lerdir. Hücumlar şafaktan guruba kadar devam etmiş ve tayyareler beş defa hücuma geçmişlerdir. Pike uçuşu yaparak hücum eden tayyareler, bu mıntakada ilk defa görünmüşlerdir. Son hücum çok şiddetli olmuştur. Deniz harbi sabahleyin başlamış ve Alman tayyareleri öğleden sonra 1/30 da pike bombardıman - larına başlamışlardır. Bu harekete iştirak eden Alman tayyarecilerinin en usta Alman tayyarecileri olduğuna şüphe yoktur. Hücumları büyük bir kat'iyet ve isabetle idare etmişlerdir. Fakat İngiliz avcı tayyareleri Alman bombardımancılarını büyük bir cür'etle karşılamışlar ve bunların bir çoğunu düşürmüşlerdir. Son hücum akşam saat 6 da ayni usulle yapılmıştır.»

Cenubî Afrika deniz kuvvetleri İngiliz donanmasile işbirliği etti

Londra 15 (a.a.) — Tarihte ilk defa olarak cenubî Afrikanın harb gemileri, cenubî Afrika karasuları haricinde İngiliz donanmasile işbirliği yapmaktadır.

Dün resmen bildirildiğine göre, cenubî Afrikanın bir mayin tarayıcı filotillâsı bundan bir kaç hafta evvel cenubî Afrika limanlarından birini İngiliz donanmasile işbirliği yapmak üzere terketmiştir. Hareketten evvel bu mayin tarayıcılarının tayfalarını teftiş eden demiryolları ve limanlar Nazırı Sturrock Başvekil Smuts namına bir hitabede bulunarak deniz müdafaa kuvvetlerinin yolların emniyetini korumak suretile sarfetiği gayretlerden dolayı teeşkkür etmiş ve demiştir ki:

«— Mayin tarayıcı filosunun hareketi tarihî bir hâdisedir. Çünkü cenubî Afrikanın en genc teşekküllü dünyanın en eski, en büyük ve en mağrur muharib kuvveti olan İngiliz donanmasile birlikte ayni kumanda altında birleşmektedir.

ASKERLİK İŞLERİ

Şubeye davet

Beyoğlu Yerli Askerlik şubesinden:

Şubemizde kayıdlı beşinci dereceden malûl yüzbaşı Bedreddin Güçşanın şubeye müracaati.

***

Kadıköy Askerlik şubesinden:

1 — Bu yıl askerlik çağına girmiş 337 doğumluların ilk yoklamalarına 17 ikincikânun 941 tarihinden itibaren başlanacaktır.

2 — Bu doğumlular haftanın tek sayılı günlerinde (cumartesi, pazar haric) 9 dan 12 ye kadar nüfus cüzdanı ve 4 aded ince kâğıda çekilmiş vesika fotoğraflarile birlikte şubeye müracaatle yoklamalarını yaptırmaları. (Tahsilde olanlar okul idaresinden tasdikli vesika getireceklerdir.)

3 — Gelmiyenler hakkında askerlik mükellefiyet kanununun 83 üncü maddesi tatbik edilecektir.

4 — Şubemize mensub 312 - 335 doğumlu ihtiyat ve ruhsatlı eratın yoklamaları da 17 ikincikânun 941 den itibaren başlanacaktır.

5 — Doğumlarına göre aşağıda gösterilen günlerde (cumartesi ve pazar haric) 9 dan 12 ye kadar yoklamalarını yaptırmaları.

6 — Gelmiyenler hakkında askerlik mükellefiyet kanununun 94 üncü maddesi tatbik edileceği ilân olunur.

17/1/941	312	17/2/941	323
20/1/941	313	18/2/941	324
21/1/941	313	19/2/941	324
22/1/941	314	20/2/941	325
23/1/941	314	21/2/941	325
24/1/941	315	24/2/941	326
27/1/941	315	25/2/941	326
28/1/941	316	26/2/941	327
29/1/941	316	27/2/941	327
30/1/941	317	28/2/941	328
31/1/941	318	3/3/941	328
3/2/941	318	4/3/941	329
4/2/941	319	5/3/941	329
5/2/941	319	6/3/941	330
6/2/941	320	7/3/941	330
7/2/941	320	10/3/941	331
10/2/941	321	11/3/941	331
11/2/941	321	12/3/941	332
12/2/941	322	13/3/941	332
13/2/941	322	14/3/941	333
14/2/941	323	17/3/941	333
		18/3/941	334
		19/3/941	334 ruhsatlı
		20/3/941	335

SÜMER BANK YERLİ MALLAR PAZARLARI

Müessesesi Müdiriyetinden :

Bankamız pamuklu fabrikaları mamulâtı için evvelce ilân olunan mıntakalardaki satış teşkilâtımızda 15/1/941 tarihinden itibaren

Sümer Bank Yünlü Fabrikaları Mamulâtının da satışa başlandığından

Alâkalı tüccarların (Erkek yünlü kumaş ticaretile meşgul olduklarını tasdik eden Ticaret Odası vesaiki) ile birlikte mıntakalarındaki mağazalarımıza müracaatleri ilân olunur.

BAYILANLAR, ÇARPINTI ve SİNİR BUHRANI ÇEKENLER

NEVROL CEMAL

20 damla alırlarsa sinirleri yatışır, derhal ferahlarlar. Evinizde bulundurunuz

---

Satılık Çam Kerestesi

Dursunbey Devlet Orman İşletmesi Revir Âmirliğinden :

1 — Dursunbey Devlet Orman İşletmesine aid Dursunbey istasyonu civarındaki kereste fabrikasında mevcud «16487» aded muadili «300» metre mikâb «590» desimetre mikâb çam mamul kereste açık arttırma suretile satılığa çıkarılmıştır.

2 — Arttırma 22/1/941 tarihine musadif çarşamba günü saat 15 te Revir Âmirliği binasında toplanacak olan Komisyon huzurunda icra edilecektir.

3 — Bu işe aid şartnameler İstanbul, Ankara, İzmir ve Balıkesir Orman Çevirge Müdürlüklerile Dursunbey Revir Âmirliğinde mevcud Satış dosyasındadır.

4 — İşbu mamul kerestelerin beher metre mikâbına muhammen bedel «45» liradır.

5 — Kerestelerin muhammen bedel üzerinden % 7,5 hesabile teminat miktarı «1014» lira «49» kuruştur.

6 — İsteklilerin muvakkat teminatlarile birlikte ihale gününde Revir Âmirliğinemüracaat etmeleri lüzumu ilân olunur. (107)

İstanbul Belediyesi ilânları

İstanbul Belediyesinde münhal bulunan ayar memurlukları için aşağıdaki evsafta 15 lira aslî maaşlı memur alınacaktır.

Ayar memurluğu ehliyet vesikasına malik yaşı 20 den aşağı 40 tan yukarı olmamak en aşağı orta mekteb veya San'at mekteblerinden birinden mezun olmak şarttır. Seçme imtihanı olmak üzere 20/1/1941 pazartesi gününe kadar Belediye Fen İşleri Makine Şubesine müracaatleri ilân olunur. (256)

Darüşşafaka Müdürlüğünden:

Kumaşı mektebden verilmek üzere talebeye 130 kat kaput ve 70 kat dahilî elbise yaptırılacaktır.

Kumaştan gayri bütün malzemesile imaliyesi 22 ikincikânun çarşamba günü saat 15 te Nuruosmaniyede Türk Okutma Kurumu merkezinde pazarlıkla ihale edileceği ilân olunur. (260)

BELEDİYELERE İLÂN

1939 senesinde hizmetine nihayet verdiğimiz makinist «Hamid Metin» ustanın şmezkûr tarihtenberi firmamızla hiçbir alâka ve münasebatı kalmadığını ve Hamid Metinin harekât ve muamelâtından firmamızın hiçbir mes'uliyet ve şikâyet kabul etmiyeceğimizi bazı Belediyelerin müracaat ve ikazı üzerine tekrar ilân ederiz.

Halid Salih Teker, Rosenbauer Genel Acentalığı

İstanbul - Galata - Danüb Sigorta hanı 7/8

Satılık Çam Mamul Kerestesi

Dursunbey Devlet Orman İşletmesi Revir Âmirliğinden :

1 — Dursunbey Devlet Orman İşletmesine aid Dursunbey istasyonu civarındaki kereste fabrikasında mevcud «24700» aded muadili «299» metremikâbı «330» desimetre mikâb çam mamul kerestesi açık arttırma suretile satılığa çıkarılmıştır.

2 — Arttırma 22/1/941 tarihine musadif çarşamba günü saat 15 te Revir Âmirliği binasında toplanacak olan Komisyon huzurunda icra edilecektir.

3 — Bu işe aid şartnameler İstanbul, Ankara, İzmir ve Balıkesir Orman Çevirge Müdürlüklerile Dursunbey Revir Âmirliğindeki Satış dosyasında mevcuddur.

4 — İşbu mamul kerestelerin beher metre mikâbına muhammen bedel «45» liradır.

5 — Kerestelerin muhammen bedeli üzerinden % 7,5 hesabile teminat miktarı «1010» lira «24» kuruştur.

6 — İsteklilerin muvakkat teminatlarile birlikte ihale gününde Revir Âmirliğine müracaat etmeleri lüzumu ilân olunur. (104)

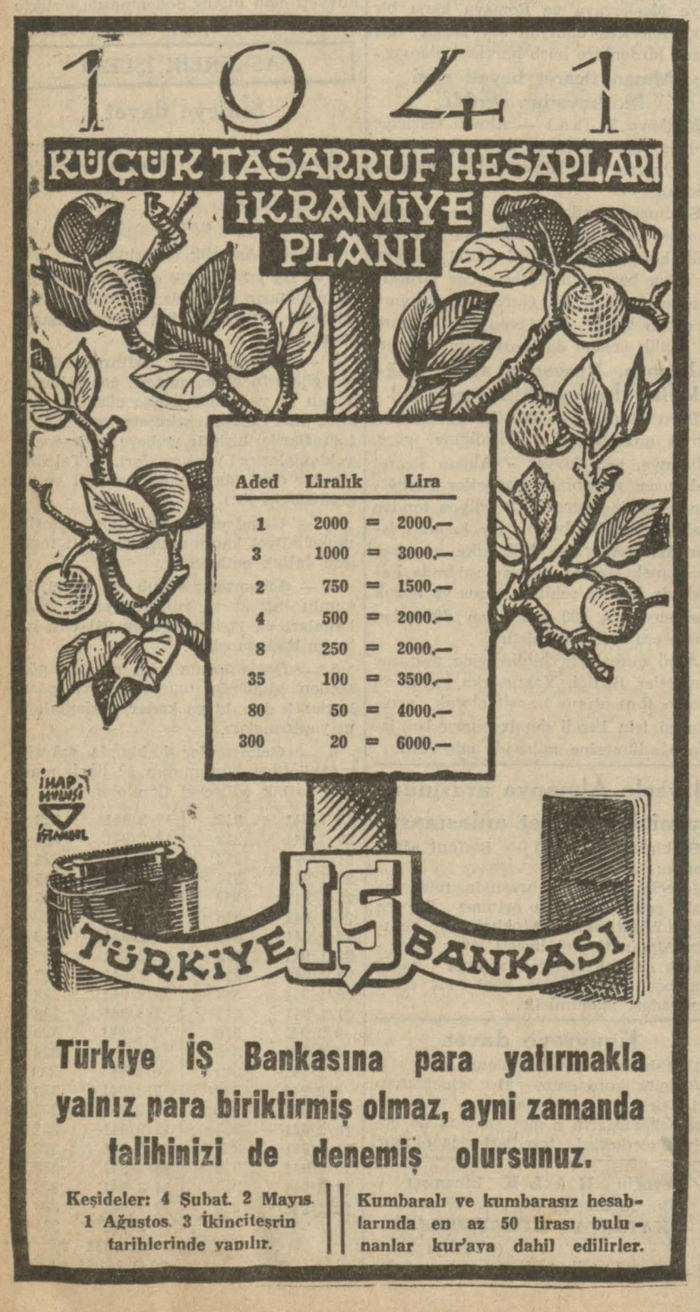

Türkiye İŞ Bankasına para yatırmakla yalnız para biriktirmiş olmaz, ayni zamanda talihinizi de denemiş olursunuz.

Keşideler: 4 Şubat. 2 Mayıs. 1 Ağustos. 3 İkinciteşrin tarihlerinde yapılır.

Kumbaralı ve kumbarasız hesablarında en az 50 lirası bulunanlar kur'aya dahil edilirler.

BİÇKİ DERSLERİ

Evinde hocasız biçki ve dikiş öğrenmek isteyenler için Şükrü Canal tarafından yazılan bu eserlerin birinci cildi 2, ikinci ve üçüncü cildleri ikişer buçuk liradır. 3 cildi birden beş liradır. Taşra için satış yeri Beşiktaş Akaretler Dibek sokak 1/2 numarada Şükrü Canaldır.

Bu adrese bedeli gönderildiğinde derhal posta ile gönderilir.

İstanbul satış yeri: Ankara caddesi İnkılâb Kitabevidir.

Hali tasfiyede

Lö Feniks Dö Viyen

Hayat Sigorta şirketi

Türkiye Acentalığı Tasfiye heyetinden:

Eldeki vergi ihtilâflarının halli lüzumlu görülmüş olmasına mebni tasfiye müddetinin altı ay daha uzatılmasına İstanbul asliye mahkemesi İkinci Ticaret dairesince 7/1/941 tarihinde karar verilmiş olduğu ilân olunur.

BAHÇE MİMARI

Mevlûd Baysal

Dördüncü Vakıf Han, dördüncü kat, 18 numara. Telefon: 23426
Telgraf adresi. Mim Baysal - İstanbul

Büyük şehir ve kasaba parkları, anıd, meydan, çocuk parkları ve villâ bahçeleri için modern proje ve plânlar hazırlar; keşifnameler tanzim eder. Projelerin arazide tatbikını deruhde ve taahhüd eder.

Bağcılık şubesi: Avrupada uzun seneler bağcılık ve şarabcılık ihtisası yapmış pratik bir arkadaş elindedir.

Çiçek, sebze tohumları; fide ve fidanlar, süs. meyva ağac ve ağacıkları, bahçe alet ve edevatı ve ehliyetli bahçıvanlar gönderir.

Doktor Horhoruni

Eminönü Nimet Abla gişesi karşısındaki muayenehanesinde her gün akşama kadar hastalarını tedavi eder. Telefon: 24131.

ÜROLOG OPERATÖR Prof.
Bahaeddin Lûtfi Varnalı
Böbrek, Mesane, İdrar ve Tenasül yolları hastalıkları mütehassısı
Beyoğlu İş Bankası karşısı Emirnevruz sokak 10 Pananiya Aprt. No. 2. Telefon: 42203

Zayi

1931 - 932 yılında, İstiklâl lisesinden mezuniyetimi tevsik eden - 16/9/932 tarih, 208 umumi ve 13 hususi numaralı - diplomamı kaybettim. Yenisini çıkaracağımdan, hükümsüzlüğünü ilân ediyorum.

Kızıltoprak, Kalamış cad. No. 17/1
Mustafa Tevfik Kendi

Haydar Rifatın eserlerinden

İşler Tıkırında Gidiyor	35 Kr.
Kadın Kalbi	30 »
Kadın Aşkı	60 »
Aşk Peşinde	100 »
Karagömlekliler İhtilâli	100 »
Etrüsk Vazosu	20 »
İlk Aşk	50 »
İliçin Ölümü	50 »
Efendi İle Uşak	40 »
Vikontun Ölümü	30 »
İklimler	100 »
Ölüler Evi	125 »
Felsefe	35 »
Küçük Hikâyler	100 »
Mev'ud Toprak	125 »
Stalin	150 »
Lenin Mezhebi	75 »
Tarih Felsefsi	125 »
Farmasonluk	100 »
Anarşizm	60 »

Dz. Levazım Satınalma Komisyonu ilânları

1 — 25/12/940 tarihinde yapılan eksiltmesinde teklif edilen fiatı gali görülen 20,000 kilo yünün, 22 K. sani 941 çarşamba günü saat 14 te ikinci pazarlıkla eksiltmesi yapılacaktır.

2 — Tahmin edilen bedeli 24,000 lira, ilk teminatı 1800 lira olup şartnamesi her gün komisyondan parasız olarak alınabilir.

3 — İsteklilerin belli gün ve saatte Kasımpaşada bulunan komisyonda hazır bulunmaları. (75)

Acele satılık

70 X 100 eb'adında bir matbaa makinesi ehven fiatla acele satılıktır. Taliblerin İstanbul, Ankara caddesi Sertel matbaasına müracaat

---

Sahib ve Başmuharriri: YUNUS NADİ
Umumî neşriyatı idare eden Yazı işleri müdürü: HİKMET MÜNİF ÜLGEN

Cumhuriyet Matbaası

İstanbulda

HAVAGAZİ ve ELEKTRİK

ve Teşebbüsatı Sınaiye Türk Anonim Şirketinden:

Şirketimizin Kadıköyünde İskele meydanında Elektrik İdaresinin birinci katında bulunan ABONEMAN ŞUBESİ 1/2/1941 tarihinden itibaren Kadıköyünde İskele civarında Caferağa caddesinde Tavus sokağında 18 No.ya

NAKLEDİLECEĞİ İLÂN OLUNUR

MÜDİRİYET

Satılık Çam Mamul Kerestesi

Dursunbey Devlet Orman İşletmesi Revir Âmirliğinden :

1 — Dursunbey Devlet Orman İşletmesine aid Dursunbey istasyonu civarındaki kereste fabrikasında «300» metre mikâb «042» desimetre mikâbı mamul kereste açık arttırma suretile satılığa çıkarılmıştır.

2 — Arttırma 22/1/941 tarihine musadif çarşamba günü saat 15 te Revir Âmirliği binasında toplanacak olan Komisyon huzurunda icra edilecektir.

3 — Bu işe aid şartnameler İstanbul, Ankara, İzmir ve Balıkesir Orman Çevirge Müdürlüklerile Dursunbey Revir Âmirliğindeki Satış dosyasında mevcuddur.

4 — İşbu mamul kalas ve kerestelerin beher metre mikâbına muhammen bedel «45» liradır.

5 — Kalas ve kerestelerin muhammen bedel üzerinden % 7,5 hesabile teminat miktarı «1012» lira «64» kuruştur.

6 — İsteklilerin muvakkat teminatlarile birlikte ihale gününde Revir Âmirliğine müracaat etmeleri lüzumu ilân olunur. (103)

---

3 tamirci alınacak

İstanbul Elektrik; Tramvay ve Tünel İşletmesi Umum Müdürlüğünden :

İdaremiz Şişli garajında tamircilik ve icabında şoförlük yapabilecek 3 tamirci imtihanla alınacaktır.

İsteklilerin nüfus hüviyet cüzdanı, hüsnühal varakası, şoförlük ehliyetnamesi ve şimdiye kadar çalışmış bulundukları müesseselerden aldıkları müddeti hizmet vesikalarile birlikte İdarenin Metro han zemin katındaki Zat İşleri Müdürlüğüne müracaatleri lüzumu bildirilir. (259)

Ticaret Vekâleti İç Ticaret Umum Müdürlüğünden :

30 ikinciteşrin 1330 tarihli «ecnebi anonim ve sermayesi eshama münkasım şirketler kanunu» hükümlerine tevfikan Türkiyede çalışmalarına izin verilmiş olan ecnebi şirketlerden «Sosiete Commerciale Balgare de Navigation a Vapeur» şirketi bu defa müracaatle Şirketin Türkiye Vekilliğine, Doyçe Levante Linye'nin Türkiye Umumî Acentalığını tayin ve 16/9/935 tarihli vekâletname ile W. F. Henri Van Der Zee-Co N. V. vapur kumpanyasına verilmiş olan vekillik salâhiyetlerini iptal ettiğini bildirmiş, lâzım gelen vesaiki vermiştir.

Keyfiyet tetkik edilerek kanunî hükümlere uygun görülmüş olmakla ilân olunur.

Adana Belediyesinden:

1 — Adana şehrine isale edilecek içme suyu tesisatının müteahhidi tarafından noksan veya natamam bırakılmış olan ve boru vesaire malzemesi kısmen mevcud bulunan bakiye işleri aşağıdaki şerait dairesinde ve kapalı zarf usulile ve 45 gün müddetle münakasaya vazolunmuştur.

2 — İşin muhammen bedeli 132060 lira elli kuruştur.

3 — İstekliler bu işe aid şartname, proje vesair evrakı 660 kuruş mukabilinde Dahiliye Vekâleti Beledyeler İmar Heyeti Fen Şefliğinden veya Adana Belediyesinden alabilirler.

4 — Eksiltme 11/2/941 tarihine raslıyan salı günü saat on dört buçukta Adana Belediye binasında toplanacak münakasa Komisyonu tarafından yapılacaktır.

5 — Eksiltmeye girebilmek için isteklilerin teklif mektublarını aşağıda yazılı teminat ve vesaikle birlikte 2490 sayılı kanun hükümlerine tevfikan ayni gün saat on dört buçuğa kadar Münakasa Komisyonu Reisliğine makbuz mukabilinde tevdi edilmiş olması lâzımdır.

a» 2490 sayılı kanunun 16 ve 17 nci maddelerine uygun 7853 liralık muvakkat teminat.

b» Kanunun tayin ettiği vesikalar,

c» Kanunun dördüncü maddesi mucibince eksiltmeye girmeğe bir mani bulunmadığına dair imzalı bir mektub,

d» Belediyeler İmar Heyeti Fen Şefliğinden münakasaya girmek için alacakları ehliyet vesikası,

6 — Posta ile gönderilecek teklif mektublarının iadeli taahhüdlü olması ve nihayet bu saate kadar Komisyona gelmiş bulunması lâzımdır.

7 — Ehliyet vesikası verilebilmek için talibin ya yüksek mühendis olması veya en az elli bin lira değerinde içme su tesisatını muvaffakiyetle ikmal etmiş bulunması lâzımdır.

Bu iş hakkında fazla malûmat almak istiyenlerin Belediyeler İmar Heyeti Fen Şefliğine veya Adana Belediyesine müracaat etmeleri. (12525)

Satılık Çam Mamul Kerestesi

Dursunbey Devlet Orman İşletmesi Revir Âmirliğinden :

1 — Dursunbey Devlet Orman İşletmesine aid Dursunbey istasyonu civarındaki kereste fabrikasında mevcud «11675» aded muadili «301» metre mikâb «543» desimetre mikâb çam mamul kereste açık arttırma suretile satılığa çıkarılmıştır.

2 — Arttırma 22/1/941 tarihine musadif çarşamba günü saat 15 te Revir Âmirliği binasında toplanacak olan Komisyon huzurunda icra edilecektir.

3 — Bu işe aid şartnameler İstanbul, Ankara. İzmir ve Balıkesir Orman Çevirge Müdürlüklerile Dursunbey Revir Âmirliğinde mevcud Satış dosyasındadır.

4 — İşbu mamul kerestelerin beher metre mikâbına muhammen bedel «45» liradır.

5 — Kerestelerin muhammen bedel üzerinden % 7,5 hesabile teminat miktarı «1017» lira «71» kuruştur.

6 — İsteklilerin muvakkat teminatlarile birlikte ihale gününde Revir Âmirliğine müracaat etmeleri lüzumu ilân olunur. (106)

Dr. Hafız Cemal
LOKMAN HEKİM
DAHİLİYE MÜTEHASSISI
Divanyolu 104
Muayene saatleri: 2,5 - 6. Tel: 22398

Askerî Fab. Satınalma Komisyonu ilânları

Tahmin edilen bedeli 2842 lira olan 7000 kilo sığır eti Salıpaazrında Askerî Fabrikalar Yollamasındaki Satınalma Komisyonunca 31/1/941 cuma günü saat 14 te açık eksiltme ile ihale edilecektir. Şartnamesi hergün Komisyonda görülebilir. İsteklilerin 213,15 liralık ilk teminat makbuzile o gün ve saatte Komisyonda bulunmaları. (251)

***

Tahmin edilen bedeli 568,20 lira olup eksiltmesine talib çıkmıyan beş kalem sebze Salıpazarı Askerî Fabrikalar Satınalma Komisyonunca 17/1/941 cuma günü saat 14 te açık eksiltme ile ihale edilecektir. Şartnamesi hergün Komisyonda görülebilir. İsteklilerin ilk teminatı olan 42,62 liralık Malsandığı makbuzile mezkûr gün ve saatte Komisyonda bulunmaları. (252)

İlân Tashihi

Gazetemizin 15/1/941 tarihli nüshasında intişar eden Ankara Merkez Tapu Sicil Muhafızlığı ilânının üçüncü kalemindeki gayrimenkulün mevkii Hoda m. olacağı yerde bir tertib hatası Moda m. olarak neşredildiği görülmüştür. Keyfiyet tashihen ilân olunur.

OPERATÖR
RIZA ÜNVER
Doğum ve Kadın hastalıkları mütehassısı
Cağaloğlu, Nuruosmaniye caddesi No. 22, Mavi yapı
Telefon : 22683

Unutulmaz, «Aşk Iztırabdır» romanı
Muharriri OĞUZ ÖZDEŞ'in

HASRET

Romanı çıktı.
100 kuruş. İKBAL KİTABEVİ

TESVİYECİ ARANIYOR

Birinci sınıf kalıp tesviyecilerile ayrıca tesviyecilere ihtiyac vardır. İsteklilerin aşağıdaki adrese müracaatleri :

DEMİR SANAYİ LİMİTED ŞİRKETİ

Süleymaniye, Rızapaşa yokuşu, İsmetiye caddesi No. 26

Türkiye Demir ve Çelik Fabrikaları Müessesesi Müdürlüğünden

Müessesemiz fabrikasında istihsal edilen amonyum sulfat, zift ve katran için yeniden sipariş kabul edilmektedir.

AMONYUM SULFAT :

Asgarî bir vagon üzerinden sipariş kabul edilir. Çuvallar müşteri tarafından temin edilmek üzere Müessesemiz sahası vagonda teslim tonu TL. «Yüz yirmi» liradır.

ZİFT :

Müessesemiz sahası vagonda teslim tonu TL. 10 «On» liradır.

KATRAN :

Mevzuatın müşteri tarafından temini şartile fabrikamız sahası vagonda teslim tonu TL. 15 «On beş» liradır.

Alâkadarların Müessesemiz Müdürlüğüne müracaatleri rica olunur.

Satılık Çam Mamul Kerestesi

Dursunbey Devlet Orman İşletmesi Revir Âmirliğinden :

1 — Dursunbey Devlet Orman İşletmesine aid Dursunbey istasyonu civarındaki kereste fabrikasında mevcud 4811 aded muadili 106 metre mikâb 059 desimetre mikâb çam mamul kereste açık arttırma suretile satılığa çıkarılmıştır.

2 — Arttırma 22/1/941 tarihine musadif çarşamba günü saat 15 te Revir Âmirliği binasında toplanacak olan Komisyon huzurunda icra edilecektir.

3 — Bu işe aid şartnameler İstanbul, Ankara, İzmir ve Balıkesir Orman Çevirge Müdürlüklerile Dursunbey Revir Âmirliğindeki Satış dosyasında mevcuddur.

4 — İşbu mamul kerestelerin beher metre mikâbına muhammen bedel liradır.

5 — Kerestelerin muhammen bedel üzerinden % 7,5 hesabile teminat miktarı 214 lira 76 kuruştur.

6 — İsteklilerin muvakkat teminatlarile birlikte ihale gününde Revir Âmirliğine müracaat etmeleri lüzumu ilân olunur.

Harb Akademisi Satınalma Komisyonundan

Harb Akademisinde mevcud 42 aded eğer takımı tamir ettirilecektir. İhale eksiltmesi 18 ikincikânun 941 cumartesi günü saat dokuzda Akademi Satınalma Komisyonunda yapılacaktır. Eğer takımları hergün Akademi Debboy şiktaş Malmüdürlüğüne yatırılmış yirmi dört liralık makbuzla mezkûr Komisyonumuza müracaatleri.

Satılık Çam Mamul Kerestesi

Dursunbey Devlet Orman İşletmesi Revir Âmirliğinden :

1 — Dursunbey Devlet Orman İşletmesine aid Dursunbey istasyonu civarındaki kereste fabrikasında mevcud «15673» aded muadili «300» metre mikâb «458» desimetre mikâb çam mamul kereste açık arttırma suretiel satılığa çıkarılmıştır.

2 — Arttırma 22/1/941 tarihine musadif çarşamba günü saat 15 te Revir Âmirliği binasında toplanacak olan Komisyon huzurunda icra edilecektir.

3 — Bu işe aid şartnameler İstanbul, Ankara, İzmir ve Balıkesir Orman Çevirge Müdürlüklerile Dursunbey Revir Âmirliğindeki Satış dosyasında mevcuddur.

4 — İşbu mamul kerestelerin beher metre mikâbına muhammen bedel liradır.

5 — Kerestelerin muhammen bedel üzerinden % 7,5 hesabile teminat miktarı «1014» lira «05» kuruştur.

6 — İsteklilerin muvakkat teminatlarile birlikte ihale gününde Revir Âmirliğine müracaat etmeleri lüzumu ilân olunur.

Türkiye Cumhuriyeti

ZİRAAT BANKASI

Kuruluş tarihi: 1888. — Sermayesi: 100,000,000 Türk lirası.
Şube ve ajans adedi: 265.

Zirai ve ticari her nevi banka muameleleri.

Para biriktirenlere 28,800 lira ikramiye veriyor.

Ziraat Bankasında kumbaralı ve ihbarsız tasarruf hesablarında en az 50 lirası bulunanlara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plâna göre ikramiye dağıtılacaktır:

4	aded	1,000	liralık	4,000	lira	100 aded 50 liralık	5,000 lira
4	»	500	»	2,000	»	120 » 40 »	4,800 »
4	»	250	»	1,000	»	160 » 20 »	3,200 »
40	»	100	»	4,000	»		

DİKKAT: Hesablarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmiyenlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazlasile verilecektir.

Kur'alar senede 4 defa, 1 eylûl, 1 birincikânun, 1 mart ve 1 haziran tarihlerinde çekilecektir.